

જાગૃતિ સંદેશ

Price : 5/-

Total Page : 32 Monthly

JAGRUTI SANDESH

Vol 18 Issue No. 3 - Mumbai MARCH 2018

પરસ્પર પરિચય અને પ્રેમથી પાંગરતો પરિવાર

**DONT
DISTURB
I'M STUDYING
EXAM
TIME**

Exclusive 22k & 18k Jewellery

Making Charges at
Factory price

JEWEL

SILVER | GOLD | DIAMOND

DUBAI

Gold Souq, Deira

Shop#2, Al Ras Main Road, Near RAK Bank, Gold Souk, Deira, Dubai
P.O.Box - 181971 Tel : +9714 2350419 Email – jewelgold999@gmail.com

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર
સેન્ટ્રલ બોર્ડ

જાગૃતિ સંદેશ

૨૦૧, માથાડુ આર્કડ, સુભાષ રોડ, વિલેપાર્લા (પૂર્વ),
મુંબઈ-૫૭. ફોન: ૬૬૯૭૩૦૩૮/૬૫૭૨૬૬૩૬
www.jainjagruti.com
E-mail: admin@jainjagruti.com
editor@jainjagruti.com

માનદ તંત્રી : શ્રી ચંદ્રકાંત એફ. શાહ

કૅબિનેટ કમિટી ૨૦૧૮-૨૦૧૯

ચેરમેન : શ્રી સંજય બી. શાહ
તા.ભૂ.પૂ.ચેરમેન : શ્રી રમેશભાઈ જે. મોરબિયા
વાઈસ ચેરમેન : શ્રી પ્રફુલ્લ વી. કામદાર
શ્રી પ્રવીણ એ. શાહ
સેક્રેટરી જનરલ : શ્રી કિશોર એસ. શેઠ
સેક્રેટરી : શ્રી જયંતીલાલ કે. છાડવા
શ્રી ઉદય ડી. સંઘવી
શ્રી અનિલ જી. દોશી
શ્રી વિજય એચ. મહેતા
ડેવલપમેન્ટ સેક્રેટરી : શ્રી સુનીલ પી. શાહ
ખજાનચી : શ્રી રાજેશ સી. ગાંધી
શ્રી રાજેશ આર. ભણસાલી
તંત્રી : શ્રી ચંદ્રકાંત એફ. શાહ

જેજેસી-સેન્ટ્રલ બોર્ડ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ-કમિટી

ચેરમેન : શ્રી જિતેન્દ્ર એસ. કોઠારી
તા.ભૂ.પૂ.ચેરમેન : શ્રી કિશોર એન. શાહ
વાઈસ ચેરમેન : શ્રી રમેશ જે. મોરબિયા
શ્રી સંજય બી. શાહ
સેક્રેટરી : શ્રી પ્રફુલ્લ વી. કામદાર
શ્રી અમિત ડી. કોઠારી
ખજાનચી : શ્રી હસમુખ કે. દેઢિયા

: ટ્રસ્ટીઓ :

શ્રી પ્રવીણ જી. શાહ શ્રી કમલેશ સી. શાહ
શ્રી કિશોર એસ. શેઠ શ્રી હર્ષદ જે. ગાંધી
શ્રી જયંતી કે. છાડવા શ્રી નીતિન એમ. સંઘવી
શ્રી રસિક એન. કોઠારી શ્રી શૈલેશ ડી. શાહ
શ્રી રાજેશ આર. ભણસાલી શ્રી રાજેશ સી. ગાંધી
શ્રી ધર્મેશ એસ. જૈન શ્રી રાહુલ એમ. ટિંબડિયા
શ્રી અનિલ જી. દોશી શ્રી ચંદ્રકાંત એફ. શાહ

: ઈન્વાયટી :

શ્રી દિનેશ વી. શાહ શ્રી કિરણ એચ. શાહ

પત્રિકામાં પ્રગટ થતા લેખો કે વિચારો લેખકના અંગત છે. તેની સાથે
સંસ્થા કે તંત્રી સહમત છે એમ માની લેવું નહીં.
કાનૂની કાર્યવાહીનું અધિકાર ક્ષેત્ર મુંબઈ રહેશે.

છૂટક મૂલ્ય રૂ.૫/- વાર્ષિક લવાજમ રૂ.૫૦/-

Message From The
CHAIRMAN.....

મારા સ્નેહાળ મિત્રો, ભાઈઓ તથા
બહેનો - બાળકો,

જાગૃતિ સંદેશ આપના હાથમાં આવશે
ત્યારે મહાવીર જન્મકલ્યાણકનો પાવન
દિવસ હશે. જે થવું જોઈએ તે આજે થઈ
રહ્યું છે. આજે જૈનોના ચારેય મુખ્ય ફિરકાના સાધુભગવંતો દરેક
મંચ પરથી ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીની દિવ્યદૃષ્ટિથી જે શાશ્વત
રહસ્યો સહજરૂપે સંસાર સમક્ષ પ્રગટ થયાં તેનું વિવેચન લોકભાષામાં
રજૂ કરશે. જૈન સંપ્રદાયનો આ એક વિરલ ધન્ય પ્રસંગ કહેવાય,
કારણકે ભારતની વસતિની ૧% કરતાં ઓછી સંખ્યા ધરાવતા જૈન
સંપ્રદાયમાં અસંખ્ય વિચારભેદ ધરાવતા નાના નાના પેટાસંપ્રદાય
ઊભા થયા છે, જે આપણી સંગઠિત શક્તિની તાકાતને ક્ષીણ કરી
નાખે છે. ભગવાન મહાવીરના નિર્વાણ બાદ તરત જ ૨૦૦/૨૫૦
વર્ષના ગાળામાં પ્રવર્તતી વિવિધ માન્યતા ધરાવતા બૌદ્ધિક પોતપોતાનાં
અલગઅલગ સંગઠનો રચતા ગયા અને એકબીજા ઉપર વૈચારિક
આક્રમક બનતા ગયા. આ દુર્ભાગ્ય હતું. ખરેખર તો ભગવાન
મહાવીરે સર્વધર્મ એકતાનો ઉપદેશ કર્યો છે. પોતે ક્ષત્રીય કુળના
હતા. તેમના શિષ્યો અને ગણધરો બ્રાહ્મણ કુળના હતા. અનુયાયીઓ
વૈશ્ય કુળના હતા. તેમના મુખ્ય ઉપાસક સોની હતા. તેમાં કોઈ જ
ભેદનો સવાલ ન હતો. અસંગઠિત સમાજ પછી કોચલામાં જ સમાઈ
ગયો. તેની સામે સમકાલીન ઉદ્ભવેલો બૌદ્ધ ધર્મ બીજાં ૧૦૦-૧૫૦
વર્ષમાં દેશના સીમાડા ઓળંગી છેક ચીન-જાપાન-તિબેટ, ચંપા,
જાવા-સુમાત્રા-ગંધાર સુધી પ્રસરી જઈને દુનિયાનો સૌથી મોટા ધર્મ
તરીકે માન્યતા પામ્યો. જૈન અને બૌદ્ધના મુખ્ય સિદ્ધાંતો વધતા-
ઓછા અંશે Similar જ છે. હવે આપણે સમજણપૂર્વક આ
વાડાઓ, માન્યતાઓ, પૂર્વગ્રહો અને સંકુચિતતાની દીવાલ તોડવાની
જરૂર છે અને આ દિશામાં પહેલ, આવા એકાત્મક પ્લેટફોર્મ પરથી
જ થઈ શકશે.

એકબીજાના છેદ ઉડાડવાની અવળચંડાઈ છોડી જો એક થવા
પ્રયત્ન કરીએ તો જિન શાસને આપણને શું નથી આપ્યું? ધર્મની
વાત આવે ત્યારે બુદ્ધિ એક બાજુ મૂકી દઈએ તો જ આ શક્ય
બને, કારણ જ્યાં બુદ્ધિ છે ત્યાં ધર્મ નથી હોતો!

ગામેગામ આ સંદેશો પહોંચે તેવી જેજેસીની આકાંક્ષા છે.
આપણી ઈચ્છા એવી હોઈ શકે કે બધા જ જૈનોની એક જ પાખી,
એક જ આઠમ, એક જ પર્યુષણ કે એક જ દિવસ કલ્યાણકના
હોય. તે માટે અહમ્ની આળખંપાળ છોડી દેવાની જરૂર છે. શું

આપણે આ સિદ્ધ કરી શકીશું?

સંસારમાં કોઈ પણ પ્રકારના ટેન્શન (તણાવ) વગરનો માણસ તમને મળી જાય તો, એ માણસ કાં તો પાગલ હશે નહિં તો અલગારી ફકીર હશે. એ સિવાયના દરેક માણસને જીવનમાં કોઈક ને કોઈક ટેન્શન તો હશે જ.

ટેન્શનના મુખ્ય કારણોમાંનું એક કારણ એટલે સંતોષ. જી હા, સંતોષનો અભાવ! આપણે જીવન તો જીવીએ છીએ, પણ જીવનની મજા માણી શકતા નથી. કારણકે આપણી ઈચ્છાઓ અનંત છે, બેસુમાર છે. ઈચ્છાઓને કોઈ સરહદ નથી કે નથી હોતું કોઈ અંતિમ સ્ટેશન!! નવા નવા રૂપ ધરી નવી-નવી ઈચ્છાઓને જન્મ ધારણ કરતી જ રહે છે અને એ ઈચ્છાને સંતોષવા આપણે સતત ધમપછાડા કરતાં હોય એ છીએ. જેને લીધે મન અશાંત રહે છે, નાખુશ રહે છે, બેચેન રહે છે. બધી જ ઈચ્છાઓ સંતોષાય એ શક્ય જ નથી. તેથી જ આપણા જીવનમાં સંતોષ ખૂબ મહત્વનું સ્થાન ધરાવે છે.

સંતોષ આપણને મસ્ત રહેવાની કળા શીખવે છે. એવું કહેવાય છે કે સંતોષી માણસ રાજાઓનોય મહારાજા છે કારણ કે એનું મન અને હૃદય સંતોષના અમૃતથી ભરેલું છે. સંતોષી માણસમાં સમાધાનવૃત્તિ હોય છે, જતું કરવાની વૃત્તિ હોય છે. એટલે એણે ભોગી બનવાને બદલે ત્યાગી બનવાની તાલીમ મનને આપવી પડે છે. જે ગણતરીબાજોને મન કદાચ મૂર્ખતા હશે. પણ એ પણ હકીકત છે કે અસંતોષી મનોવૃત્તિવાળા લોકો કરતાં સંતોષી વૃત્તિવાળા લોકો અધિક સુખી હોય છે.

વિંદગીના અનેક અનુભવોમાંથી પસાર થયેલી વ્યક્તિઓએ જીવનનું સાચું સુખ સાદગીમાં અને સંતોષમાં છે એમ કહ્યું છે. બહુ ઓછા માણસોને એ વાતનો સંતોષ હોય છે કે તેમને તેમની લાયકાત મુજબનું મળ્યું છે. મોટાભાગના માણસો એમ જ માનતા હોય છે કે તેમને પોતાની લાયકાત કરતાં ઘણું જ ઓછું મળ્યું છે અને એમ માનીને અસંતોષની આગમાં પોતે તો બળ્યા કરે છે પણ બીજાને પણ દુઃખી કરી મૂકે છે.

સંતોષ એટલે મનોવિજય, મન પરનો કાબુ, મન ભટકવાને બદલે તમારી આજ્ઞાથી અટકવાનું શીખી લે તો માની લેવું કે તમારામાં સંતોષનો ઉદય થયો છે. સંતોષી માણસના જીવનનો ઉદ્દેશ મનને બહેકવા દેવાનો નહીં પણ

પ્રસન્નતાથી મહેકવા દેવાનો ધરાવતો હોય છે એટલે જ સંતોષી માણસ અલગારી હોય છે.

સંતોષ જ આનંદનું મૂળ છે. સંતોષને પરમ સુખ એટલા માટે ગણવામાં આવે છે કે સંતોષને પગલે માણસમાં શાંતિ પ્રગટે છે. શું આપણને એવું નથી લાગતું કે જીવન જીવવામાં આપણે સુખ અને શાંતિનો એક માત્ર નિયમ ભૂલી ગયા છે?

વિજ્ઞાનની શોધખોળના કારણે આટઆટલાં સુખ સગવડનાં સાધનો તથા ભૌતિક સંપત્તિ વધ્યાં હોવા છતાં માણસ જાણે માર્યો ફરે છે. ઈચ્છાઓ ટળે અને સંતાપ હરે એવી કોઈ જાદુઈ લાકડી હજી સુધી વિજ્ઞાન શોધી શક્યું નથી. સાચા સુખ માટે શાંતિ, ને શાંતિ માટે સંતોષ અનિવાર્ય છે. જે કંઈ મળે તેને ઈશ્વરની કૃપા અને પ્રસાદરૂપે સ્વીકારી પ્રસન્ન રહેવું તેનું નામ જ સંતોષ.

સંતોષ માટે એવું કહેવાય છે કે આપણી પાસે જેટલું છે એનાંથી આપણને સંતોષ ન હોય તો સાચું સુખ આપણાથી હંમેશા દૂર જ રહે છે સંત તુલસીદાસ તો એવું કહેતા કે જ્યારે સંતોષરૂપી ધન આવે છે ત્યારે બધાં ધન ધૂળ સમાન લાગે છે એટલે કે સંતોષ રહે છે ત્યારે પ્રસન્નતા આપોપ આવીને વસે છે.

છેલ્લે એટલું જ કહીશ કે સાચો સંતોષ એ જ કે જેમાં ક્યારેય અસંતોષ હોતો નથી, ‘સંતોષ’ એ ‘સુખ’ નામની ઈમારતનો પાયો છે. કદાચ એ પાયો દેખાય કે ન દેખાય પણ ‘સુખ’ નામની ઈમારત તો એના ઉપર જ ઊભેલી હોય છે. અને એના ઉપર જ ઊભી રહી શકે છે.

SSS/HSC બોર્ડની પરિક્ષા પતી ગઈ હશે. નર્સરીથી નવમી સુધીના દરેક બાળકોને Best of Luck.

હમણાંજ જેજેસી જામનગર દ્વારા યુવક-યુવતી પરિચય સંમેલનનું સુંદર આયોજન થયું. તેમજ જેજેસી જુનાગઢ લેડીઝ વિંગની સ્થાપના પણ થઈ. બન્ને સેન્ટરોને અમારા ખુબખુબ અભિનંદન.

જેજેસી જુનાગઢના દરેક પદાધિકારીઓને આ નવું સેન્ટર સ્પોન્સર કરવા માટે અભિનંદન. જેજેસીના પરિવારમાં આ ૧૭૦મું સેન્ટરની સ્થાપના થઈ.

લિ. સંજય બી. શાહ

ચેરમેન: જે.જે.સી. - સેન્ટ્રલ બોર્ડ

મનોરંજનની અટારીએથી

જે.જે.સી.	તારીખ	કાર્યક્રમ	
● અમૃત નગર	: ૯-૨-૧૮	સુંદર બે બાયડીવાળો - નાટક	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	માંડવી હિલ રિસોર્ટ	★
● ભાંડુપ - વિક્રોલી	: ૧૮-૨-૧૮	દાંડિયા રાસ - થનગનાટ - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
	: ૨૪-૨-૧૮	An Evening with શક્તિ - નાટક	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	આનંદ મેળો	★
● ચેમ્બુર	: ૧૨-૨-૧૮	વારસ - નાટક	◇
	: ૧૮-૨-૧૮	બોલીવુડ નાઈટ - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	આનંદ મેળો	★
● દલીસર	: ૧૩-૨-૧૮	વેલેન્ટાઈન કંસીનો	★
● જેમ જગડુશા	: ૨-૨-૧૮	સુંદર બે બાયડીવાળો - નાટક	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	આનંદ મેળો	★
● ગોલ્ડન ગારોડિયા	: ૨૫-૨-૧૮	આનંદ મેળો	★
● જુહુ	: ૧૧-૨-૧૮	આપણા માનુસ મરાઠી ફિલ્મ	◇
	: ૧૩-૨-૧૮	પેડ મેન - ફિલ્મ	◆
	: ૧૬-૨-૧૮	પહેલી ગમતી નથી બીજી જામતી નથી - નાટક	★
	: ૧૮-૨-૧૮	એચારી - ફિલ્મ	◇
● જુહુ બીચ	: ૧૩-૨-૧૮	લવ આજ કલ - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
● કાંદિવલી	: ૨૧-૨-૧૮	વારસ - નાટક	◇
● લેડિઝ વિંગ મુંબઈ(ઈ)	: ૪-૨-૧૮	પદ્માવત - ફિલ્મ	◇
	: ૮-૩-૧૮	બેનકાબ - ડ્રામા	◆
	: ૨૫-૨-૧૮	આનંદ મેળો	★
● મલાડ	: ૧૬-૨-૧૮	વારસ - નાટક	★
	: ૨૪-૨-૧૮	મ્યુઝિકલ સિમ્ફની - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	શામ સુફિયાની - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
● મુલુંડ	: ૧૮-૨-૧૮	કુલ ડે પિકનિક ટિક્કુબની વાડી	★
	: ૨૧-૨૨-૨-૧૮	સુંદર બે બાયડીવાળો - નાટક	◇
	: ૨૩-૨૪-૧-૧૮	ગુગલી ડ્રામા - કાલીદાસ	◇
● મુંબઈ	: ૯-૨-૧૮	વારસ - નાટક	◇
	: ૨૧-૨-૧૮	તારે મન હું મારે મન તું - નાટક	◇
● મીરા ભાયન્દર	: ૧૩-૨-૧૮	તારે મન હું મારે મન તું - નાટક	◇
● નવી મુંબઈ	: ૭-૨-૧૮	૧૧ કલાક ૨૩ મિનિટ - નાટક	◇
	: ૧૧-૨-૧૮	વોટર કીંગડમ રિસોર્ટ	★
● નોર્થ ઈસ્ટ	: ૧૫-૨-૧૮	સુંદર બે બાયડીવાળો - નાટક	◇
	: ૧૮-૨-૧૮	દાંડિયા રાસ થનગનાટ - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
	: ૨૨-૨-૧૮	પાર્થ અને કોષા - ઓર્કેસ્ટ્રા - મ્યુઝિકલ મસ્તી	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	આનંદ મેળો	★
● નોર્થ વેસ્ટ	: ૧-૨-૧૮	પદ્માવત ફિલ્મ	◇
	: ૬-૨-૧૮	સુંદર બે બાયડીવાળો - નાટક	◇
	: ૧૪-૨-૧૮	વેલેન્ટાઈન BASH ઓર્કેસ્ટ્રા	★

જાગૃતિ સંદેશ

	: ૧૮-૨-૧૮	રાસ ગરબા - નૈતિક નાગડા	◇
	: ૨૨-૨-૧૮	Close to your eye Musical Orchestra combine show North E NorthW	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	આનંદ મેળો	★
● પનવેલ	: ૧૧-૨-૧૮	વોટર કિંગડમ - પિકનિક	★
	: ૨૪-૨-૧૮	ગુજબુભાઈ મોસ્ટ વોન્ટેડ - નાટક	◇
	: ૩-૩-૧૮	ધુલેટી પ્રોગ્રામ	★
● પેડર રોડ	: ૧૦-૨-૧૮	સુંદર બે બાયડીવાળો - નાટક	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	ચૈત્ય પરિ પાર્ટી - તીર્થયાત્રા	★
● પિંક પંતનગર	: ૬-૨-૧૮	પદ્માવત ફિલ્મ	◇
	: ૧૮-૨-૧૮	દાંડિયા વિથ નૈતિક નાગડા	◇
	: ૧૯-૨-૧૮	તારે મન હું મારે મન તું - નાટક	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	આનંદ મેળો	★
● રજવાડી	: ૧-૨-૧૮	પદ્માવત ફિલ્મ	◇
	: ૧૩-૨-૧૮	તારે મન હું મારે મન તું - નાટક	◇
	: ૧૭-૨-૧૮	વેલેન્ટાઈન BASH ઓર્કેસ્ટ્રા	★
● રોયલ જગડુશા	: ૧-૨-૧૮	સુંદર બે બાયડીવાળો - નાટક	◇
	: ૧૦-૨-૧૮	MIDNIGHT MUMBAI CYCLE TOUR	◆
	: ૨૫-૨-૧૮	આનંદ મેળો	★
● શિવાજી પાર્ક	: ૩-૩-૧૮	હોળી મ્યુઝિકલ પ્રોગ્રામ	◇
	: ૧૧-૨-૧૮	સ્પોર્ટ્સ	◆
	: ૧૯-૨-૧૮	સુંદર બે બાયડીવાળો - નાટક	◇
	: ૧૯-૨-૧૮	બેનકાબ - નાટક	◇
● વિલે પાર્લે	: ૫-૨-૧૮	તારે મન હું મારે મન તું - નાટક	◇
	: ૬-૨-૧૮	મેલોડીઝ મેલડી - ઓર્કેસ્ટ્રા	★
	: ૮-૨-૧૮	પદ્માવત - ફિલ્મ	◇
● વસઈ	: ૨૩-૨-૧૮	મહાબળેશ્વર પ્રવાસ	★
● વાશી	: ૬-૨-૧૮	ચલ મન થોડુ ગાઈ લઈએ	◇
	: ૭-૮-૨-૧૮	પદ્માવત ફિલ્મ	◆
	: ૨૭-૨-૧૮	પહેલી ગમતી નથી બીજી જામતી નથી - નાટક	◇
● વાપી	: ૩-૨-૧૮	જુંદગીના મિલેગી દોબારહા - ઓર્કેસ્ટ્રા	◇
	: ૨૫-૨-૧૮	પ્લઝ રીસોર્ટ	★
● જામનગર	: ૨૧-૧-૧૮	વન ડે પિકનિક રીસોર્ટ	★
● સૂર્યપૂર-સુરત	: ૨૫-૨-૧૮	જેજેસી પીએલ-૨ - ક્રિકેટ મેચ	★
● ઉપલેટા	: ૧-૨-૧૮	જીવન જીવવાની ચાવીઓ - શિબિર	◇
	: ૧૧-૨-૧૮	મધુર પિકનિક પાર્ટી - રીસોર્ટ	★
● કલાનગરી-વડોદરા	: ૨૫-૨-૧૮	CAMP DILLY રીસોર્ટ	★
● સુરેન્દ્રનગર	: ૨૮-૨-૧૮	ગુજબુભાઈ મોસ્ટ વોન્ટેડ - નાટક	◇
● ગોંડલ	: ૪-૨-૧૮	જીવન જીવવાની ચાવી - આધ્યાત્મિક શિબિર	◇
	: ૧૧-૨-૧૮	ચલ મન જીતવા જઈએ - પિક્ચર	★
	: ૨૧-૨-૧૮	મહાપ્રભુજીની બેઠક - વ્યાખ્યાન	★
		સંજ્ઞા : જમણ સાથે ★ જમણ વિના ◇ નાસ્તો ◆	

દરેક સેન્ટરના પ્રમુખ તથા સેક્રેટરીને આથી જાણ કરવામાં આવે છે કે દરેક કાર્યક્રમ પત્યા પછી તુરંત જ સર્ક્યુલર તથા ઈ-મેઈલ સેન્ટ્રલ બોર્ડની ઓફિસમાં પહોંચાડવામાં આવશે તો જ ત્યાર પછીના ઈસ્યુમાં છાપવામાં આવશે.

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર તથા જૈન જાગૃતિ સેન્ટર-સેન્ટ્રલ બોર્ડ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ
દ્વારા નીચેનાં સર્વે સેન્ટરો તથા સેન્ટ્રલ બોર્ડના પદાધિકારીના
જન્મદિવસ નિમિત્તે ચેરમેન હાર્દિક શુભેચ્છા પાઠવે છે

APRIL CHARTER DATE						
Sr. No.	Name Of Centre	Charter Date	President	Mobile No	Secretary	Mobile No.
1	Wadhwan	03-04-1999	Rutul Shah	9099222288	Paresh Shah	9879017123
2	Jamnagar	04-04-1999	Shreyans Shah	9428668938	Anil Mehta	9898720216
3	Beach Side	14-04-2005	Shailesh Shah	9821040426	Uday Sanghvi	9820013861
4	Suryapur Surat	19-04-1997	Hemant Shah	9825142993	S.K. Sheth	9374716205
5	Sayajinagari Vadodara	22-04-2001	Milan Shah	8905733111	Samir Gandhi	9825037460
6	Ladies Wing Bhavnagar	24-04-2016	Urmiben Shah	9374755915	Shilpa Nanavati	9374255077
7	Ghatkopar	26-04-1980	Jayendra Dadia	9869000028	Pankaj Maru	9323002345
8	Bombay Down Town	26-04-1998	Mukesh Shah	9892048785	Dhiren Gosalia	9322618916
9	Madhapar	27-04-2003	Jayesh Mehta	9227613221	Kaushik Shah	9409087790
10	Nakhatrana	27-04-2003	Axay Shah	9825021569	Ketan Shah	9979918618
11	Ladies Wing Dahisar	28-04-2016	Sejal Shah	9869278000	Hemlata Shah	9220662686

JJC CENTRAL BOARD				
Sr. No.	Name	Date of Birth	Mobile No.	Email ID
1	Rajesh R. Bhansali	29-04-1951	9820045847	account@saumildiamond.com

‘વાંચો આ મોટિવેશનલ સ્ટોરી...’

એક માણસનો પાળેલો કૂતરો બીમાર પડ્યો... ડૉક્ટર આવ્યા...દવા આપી... દવા પીવડાવવાના અલગઅલગ ઘણા પ્રકારના પ્રયત્નો કર્યા, બળજબરી કરી, પણ એ કૂતરાએ દવા ના જ પીધી. છેલ્લે કૂતરાને ઘરના ત્રણ સભ્યોએ પકડ્યો અને ચોથાએ દવા પીવડાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો. કૂતરો પકડમાંથી છૂટી ગયો અને ઝપાઝપીમાં દવાની બોટલ કૂટી ગઈ... થોડી વાર પછી કૂતરો એ ટોળાયેલી દવા ચાટવા લાગ્યો.

કૂતરાને દવા પીવી ન હતી એવું ન હતું... એને ફક્ત પદ્ધતિથી વાંધો હતો. એને તો એની જ પદ્ધતિ પસંદ છે. એને માટે જે સરળ છે એ પ્રમાણે જો કરવામાં આવ્યું હોત તો આસાનીથી દવા પી જાત...

પોતાનું બાળક ભણવામાં થોડું કાચું હોય તો એ ભણવાની ના પાડે. એને ભણવામાં રસ ના પડતો હોય ત્યારે આ વાર્તા અવશ્ય યાદ કરવી. બદલવાનું બાળકને નહિ, પણ મા-બાપ અને શિક્ષકોએ છે.

- ધર્મદ્વારમાંથી

ચેતક કેટરર્સ - મુંબઈ

નીચે મુજબ ની પોસ્ટ માટે ઉમેદવાર જોઈયે છીયે.

- ૧) એકાઉન્ટન્ટ : બી.કોમ + પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ +
૫ વર્ષનો અનુભવ
- ૨) માર્કેટીંગ મેનેજર : પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ + ૫ વર્ષનો અનુભવ
- ૩) એડમીનીસ્ટ્રેટીવ મેનેજર (ઓફીસ) : પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ + ૫ વર્ષનો અનુભવ
- ૪) આસીસ્ટન્ટ મેનેજર (ઓફીસ) : ગ્રેજ્યુએટ + ૩ વર્ષનો અનુભવ

ઉમેદવાર તેમના બાયો ડેટા - અપેક્ષિત પગાર - ફોટોગ્રાફ તેમજ સર્ટિફિકેટ સાથે સોમ થી શનિમાં બપોરના ૧૨ થી ૪ સુધીમાં રૂબરૂ મળો.

શ્રી શૈલેષભાઈ પારેખ
ચેતક કેટરર્સ
૪૦૬, નવયુગ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ એસ્ટેટ ,
ટોકરશી જીવરાજ માર્ગ , શીવરી.
મુંબઈ. ૪૦૦૦૧૫.
ફોન: ૨૪૧૧ ૦૫૯૨ / ૯૩.

Advt.

જેજેસી-ભાવનગર દ્વારા આયોજિત ક્રિકેટ ટુર્નામેન્ટમાં બોટાદ ચેમ્પિયન

ભાવનગર ખાતે આયોજિત ટુર્નામેન્ટમાં ૬ ટીમોએ ભાગ લીધો હતો.

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર - ભાવનગર દ્વારા તૃતીય જે.જે.સી. ક્લબ ક્રિકેટ ટુર્નામેન્ટનું ભાવનગર ખાતે

આ ટુર્નામેન્ટને સફળ બનાવવા પ્રદિપભાઈ શાહ, ચંદ્રેશભાઈ શાહ, શૈલેષભાઈ શેઠ, મનિષભાઈ શાહ, કેતનભાઈ શાહ, રાજનભાઈ મહેતા, રાજેશ શાહ સહિતના લોકોએ જહેમત ઉઠાવી હતી.

રવિવારે આયોજન થયું હતું જેમાં રાજ્યની ૬ ટીમોએ ભાગ લીધો હતો. બોટાદની ટીમ ભાવનગરને હરાવી ચેમ્પિયન બની હતી.

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર ભાવનગર દ્વારા તૃતીય જે.જે.સી. ક્લબ ક્રિકેટ ટુર્નામેન્ટનું શહેરના સેન્ટ મેરીસ સ્કૂલના ગ્રાઉન્ડમાં આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. ભાવનગર ઉપરાંત વડોદરા, રાજકોટ, મહેસાણા, જામનગર અને બોટાદ જિલ્લાની ટીમોએ ઉત્સાહભેર ભાગ લીધો હતો. દરેક મેચ દસ ઓવરની રમાઈ હતી જેમાં ભાવનગર અને બોટાદ વચ્ચે રમાયેલી ફાઈનલ મેચમાં બોટાદનો વિજય થતા ચેમ્પિયન બની હતી. સાંજે યોજાયેલા સમાપન સમારોહમાં ચેમ્પિયન બોટાદને જેજેસી ક્લબ આપવામાં આવેલ તેમજ રનર્સઅપ ભાવનગરની ટીમને ટ્રોફી, મેન ઓફ ધી મેચ, સીરીઝ તથા બેસ્ટ બોલર, બેટસમેન સહિતના સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા.

તીર્થ નગરી પાલીતાણામાં દાનવીરો માટે સુવર્ણ તડ

શ્રી શત્રુંજય હોસ્પિટલ ટ્રસ્ટ
તળેટી રોડ, પાલીતાણા. ફોન : 02848 252390,

૩૭ વર્ષથી પૂ. સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજ સાહેબો, યાત્રિકો તથા આમ જનતાની સેવામાં પ્રવૃત્ત શત્રુંજય હોસ્પિટલ ને રીનોવેશન તથા અદ્યતન સાધનો ખરીદવા માટે તેમજ તાત્કાલિક સારવારની નવી સેવા ઉભી કરવા માટે આર્થિક ભંડોળની જરૂર છે.

દાન ની રકમ 80/G હેઠળ કરમુક્ત છે.

-: સંપર્ક :-

ડૉ. ઘનશ્યામ દોરી

મો. 9426262174

(ફાઉન્ડર પ્રેસી. જેજેસી પાલીતાણા)

સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ

Advt.

પંથ કે સંપ્રદાય શરીર છે અને ધર્મ આત્મા છે

– ગુણવંત બરવાળિયા

એક એવું સ્થળ હોય જ્યાં એક ઝાડ હોય, એક પાંદડું હોય, એક ફળ હોય, તે ઝાડ પર એક ફૂલ હોય, તેની એક ડાળ પર એક પંખી બેઠું હોય તો તેને બગીચો ન કહેવાય, કારણકે તેમાં ઉપવનની સમૃદ્ધિ નથી.

જે ઉદ્યાનમાં હજારો છોડ, વૃક્ષ, વેલીઓ હોય, હજારો ફળ-ફૂલ હોય તે બગીચાની શોભા રંગબેરંગી પતંગિયાં વધારશે. મધુકર ગુંજારવ કરશે. હજારો પક્ષીઓને દૂરદૂરથી ત્યાં આવવાનું આકર્ષણ થશે અને સર્વ પક્ષીઓને ત્યાં જ MIGRATE થવાનું મન થશે.

બગીચામાં વૃક્ષો ભિન્ન હોય, પણ વૃક્ષત્વ એક જ હોય, પક્ષીઓના અલગઅલગ અવાજો હોય, પણ માધુર્ય એક જ હોય, ફૂલોની સુગંધ વિવિધ હોય, પણ સૌંદર્ય એક જ હોય તે જ ઉપવનની સાચી સમૃદ્ધિ છે.

એમ ધર્મો ઘણા હોય, તે ધર્મોના પંથ, સંપ્રદાયો, ફિરકા કે ગચ્છ અનેક હોય, પરંતુ ધર્મત્વ એક જ હોય એવું સ્વીકારીએ તો ભિન્નતામાંય એકત્વ હશે અને તે એકત્વ જ ધર્મપરંપરાઓનું રક્ષણ અને સંવર્ધન કરશે.

પંથ, મત, ગચ્છ કે સંપ્રદાય વ્યવસ્થા માટે છે. સંપ્રદાય શરીર છે, ધર્મ આત્મા છે એમ સ્વીકારી પંથ, ફિરકા કે સંપ્રદાયમાં રહી ધર્મ કરવો તે માનવજાતનો આદર્શ છે.

અલગઅલગ કાળમાં, તે દેશકાળની સાંપ્રત સ્થિતિને લક્ષમાં રાખી, અલગઅલગ ધર્મપ્રવૃત્તકો, ઋષિમુનિઓ, સંતો, આચાર્યો અને સત્પુરુષોએ શાસ્ત્રો, પ્રાંત કે ભાષાને કારણે, આચાર કે વિચારની ભિન્નતાને કારણે વિવિધ ધર્મપંથોની પ્રેરણા કરી તેથી અનેક પંથ અને સંપ્રદાયો અસ્તિત્વમાં આવ્યા, પરંતુ તે સઘળામાં જે સનાતન અને પૂણતઃ સત્ય છે તે ધર્મતત્ત્વ જ છે. સત્યને કદી શાસ્ત્રોનું ઓશિયાળું બનાવી શકાય નહીં.

પ્રશ્ન ઉદ્ભવે કે વિવિધ ધર્મોના અનેક પંથ, સંપ્રદાય, ગચ્છ કે પક્ષ કે મત અહંકારનું પ્રતીક કે વિકાસનું ? દેશકાળ પ્રમાણે જે-તે ધર્મ, પંથ કે સંપ્રદાયની પરંપરા વિધિ-નિધાનમાં જે કાંઈ પોતા કરતાં વધુ સારું છે તેનું બીજા સંપ્રદાય વિવેકપૂર્વક અનુસરણ કે સ્વીકાર કરશે તો તેનો વિકાસ જ થવાનો છે.

આશ્રમો, પવિત્ર તીર્થસ્થાનો, મંદિરો કે મંદિરોનો વહીવટ કરતી પેઢીઓ, ધાર્મિક સંસ્થાઓ અને તેના ટ્રસ્ટીઓ, મહંતો, સંતો, આચાર્યો, મઠ અને તેના અધિપતિઓની પરમત સહિષ્ણુતા અને પારમાર્થિક દૃષ્ટિ સંતોનું ઉત્કૃષ્ટ ચારિત્ર્ય અને ટ્રસ્ટીઓના હિસાબની પારદર્શકતા કોઈ પણ વિવાદને ટાળી શકે. અન્ય ધર્મો કે અન્ય પંથો માટે સહોદરભાવ પ્રગટ કરે તો પંથો કે સંપ્રદાયો વિકાસનું પ્રતીક બની શકે.

મુનિ વાત્સલ્યદીપ ધર્મને આકાશી જળ કહે છે. આકાશનું પાણી પૃથ્વીને સ્પર્શ નથી કરતું ત્યાં સુધી તેના સ્વાદ અને ગુણ એકસરખા રહે છે. પૃથ્વી પર પડ્યા પછી તેના ગુણધર્મો બદલાઈ જાય. સમુદ્રમાં પડે તો ખારું, પૃથ્વી પર અમુક સ્થળે પડે તો પચવામાં ભારે અને અમુક સ્થળે પડે તો પચવામાં હલકું.

પૃથ્વીના પાણીમાં ભેદ છે, પણ આકાશના પાણીમાં અભેદતા છે. ધર્મ એ આકાશમાંથી વરસતું પાણી છે, તેમાં ક્યાંય ભેદ નથી. આધ્યાત્મિક આનંદરૂપે ધર્મનું દર્શન એક જ છે, પણ પંથનો સ્પર્શ થયા પછી તેમાં ‘તારા’ ‘મારા’ની વિકૃતિ ન પ્રવેશે તેની સાવચેતી રાખવી પડે.

ધર્મને સંકુચિત દીવાલોમાં પૂરી દેવાનો નથી કે નથી બંધિયાર બનાવવાનો. જો તેને મુક્ત સરિતારૂપે વહેવા દઈશું તો જળરૂપી ધર્મ નિર્મળ રહેશે. એ દરેક પંથના લોકોની ધર્મતૃષ્ણાને તૃપ્ત કરશે એમ ધર્મથી અનેકોનાં કલ્યાણ થશે.

તળાવ, કૂવા, વાવ કે સરોવરનાં પાણીને આપણે આ અમુક કૂવાનું પાણી કે આ અમુક સરોવરનું પાણી એવાં

ભિન્નભિન્ન નામ આપી શકીએ. એ તો અલગઅલગ જગ્યાએ મર્યાદિત રીતે માત્ર પાણી સાચવવાની સહજ વ્યવસ્થા છે. તે તમામ સ્થળોનાં પાણીમાં જળતત્ત્વ એક જ છે. આકાશી જળ સર્વત્ર અને સતત વરસતું હોય છે. એને આપણે શું નામ આપી શકીએ ? એવું જ ધર્મતત્ત્વનું છે. નિર્મળ ઝાકળબિંદુરૂપે એ જળને આપણે ઝીલી લેવાનું છે.

અમરમુનિ વિહાર કરતાંકરતાં એક ગામ પહોંચ્યા. રાતવાસો કરવા સ્થળની શોધમાં હતા. આશ્રમના એક મહંતે તેમને કહ્યું કે, ‘જૈનોની ધર્મશાળા છે ત્યાં જાવ.’ મુનિ ધર્મશાળામાં પહોંચ્યા. રાતવાસો કરવા ધર્મશાળાના વ્યવસ્થાપકે પૂછ્યું, તે કહે, ‘સ્થાનકવાસી સાધુ માટે અહીં વ્યવસ્થા નથી.’ મુનિ આગળ ચાલ્યા. એકાંત જગ્યામાં એક ઝૂંપડી હતી. ઝૂંપડીનું બારણું બંધ હતું. મુનિએ બહારથી પૂછ્યું : ‘રાતવાસો કરવો છે, જગ્યા મળશે ?’ ઝૂંપડીનાં બારણાં ખોલી અંદરથી એક સંતે મુનિને આવકાર્યા. મુનિ કહે છે - સંતે ઝૂંપડીનાં જ નહિ, મનમાં બારણાં ખોલી નાખ્યાં.

ધર્મમાં સાંપ્રદાયિક કટ્ટરતા કે સંકુચિતતા, વિશાળતા અને મૈત્રીભાવનાં બારણાં બંધ કરી દે છે.

સંત કહે - ‘મહારાજ, બીજું તો કાંઈ નથી, થોડું દૂધ છે તે લેશો ?’

મુનિ કહે, ‘જૈન સાધુ સૂર્યાસ્ત પછી કશું ન લે, પરંતુ તમારાં પ્રેમ અને સ્નેહનું અમૃત તો મેં લઈ લીધું છે.’

ધર્મ અને પંથને અલગ કરવા જરૂરી છે. પંથમાં જ્યાં સુધી ધર્મ જીવે છે ત્યાં સુધી તો તેમાં એક નહિ, પણ હજાર પંથો હોય તોપણ તે માનવજાત માટે વરદાનરૂપ છે. પંથ ધર્મરહિત બને ત્યારે તે ખાબોચિયાની જેમ સડે છે. માટે જ જ્ઞાનીઓએ પંથને શરીર અને ધર્મને આત્મા કહ્યો. આત્મા ગયા પછી શરીર સડવા માંડે છે. માટે તેને અગ્નિદાહથી વિસર્જિત કરીએ છીએ. મહત્ત્વ સંપ્રદાય કે પંથનું નથી, મહત્ત્વ ધર્મનું છે.

પંથ કે સંપ્રદાય પ્રેરિત વાદ-વિવાદોમાં અટવાશું તો સત્ધર્મનો માર્ગ ચૂકીશું. ‘આત્મતત્ત્વ’ને પામવાની ઝંખના રાખીશું તો ગમે તે સંપ્રદાય પંથ, ગરબ કે મતમાં હોઈશું તોપણ આત્મધર્મના રાજમાર્ગ પ્રતિ જઈ શકીશું.

માનવધર્મના સતત સ્મરણ સાથે આત્મલક્ષી સાધના, વિચાર, સર્વધર્મ સમભાવ, આ માટે સર્વધર્મ ઉપાસનામાં વિલીન થશે તો સ્વ-પરના કલ્યાણનું કારણ બનશે.

મૌન

મૌનનો મહિમા અપાર છે. બાઈબલ કહે છે જીવનમાં કઈ કઈ પરિસ્થિતિમાં મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.

૧. ક્રોધના આવેશમાં મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.
૨. જ્યારે તમારી પાસે સઘળાં સત્ય ન હોય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.
૩. જ્યારે તમે હકીકતની ચકાસણી ન કરી હોય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.
૪. જ્યારે તમારા શબ્દો કોઈ નબળી વ્યક્તિને દુઃખ કે હાનિ પહોંચાડી શકે એમ હોય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.
૫. જ્યારે સાંભળવાનો સમય હોય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.

૬. જ્યારે પવિત્ર વસ્તુઓને હળવાશથી લેવા મન લલચાય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.

૭. જ્યારે તમને પાપ વિષે રમૂજ કરવાનું મન થાય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.

૮. જ્યારે તમારે તમારા શબ્દો બદલ પાછળથી શરમાવવાનો વારો આવવાની સ્થિતિ હોય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.

૯. જ્યારે તમારા શબ્દો ખોટી છાપ પાડવાના હોય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.

૧૦. જ્યારે કોઈ મુદ્દા સાથે તમારે કશી લેવાદેવા ન હોય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.

૧૧. જ્યારે તમને હળાહળ અસત્ય બોલવાની લાલચ થાય ત્યારે મૌન ધારણ કરવું જોઈએ.

(‘ઈન્ટરનેટ’ પરથી)

સાભાર-જન્મભૂમિમાથી

Anupama Devi

Anupama was Tejpal's wife. Her complexion was dark and even her body was not that beautiful but she possessed extraordinary intelligence. She showed uncommon common-sense in solving complicated problems not only of the family but those of others as well.

Tejpal And Anupamadevi both were devoted to religion and as such, the ascetics were ever worshipped with great respect by them. Once Anupamadevi was giving alms to the Jain monks; meanwhile the vessel of alms slipped from the hands of one of the Yatis and Anupamadevi's clothes became fully soaked with ghee from that vessel. Tejpal, the minister, was standing nearby and as he saw this, he was just on the verge of losing his temper. He became enraged as he suspected that something ill-suspicious would happen as a result of spilling of ghee.

But Anupamadevi handled the situation very skillfully and said: "O! What would have been my position, had I been born to a ghee dealer? But I feel fortunate today since I have secured the most desired though rare ablution of ghee from the vessel of the guru." As he listened to

Anupamadevi, Tejpal's temper cooled down.

Once Vastupal and Tejpal, the two brothers set out on a pilgrimage of Shatrunjaya Tirth and Girnar Tirth. The Minister's family had left for the pilgrimage with whatever wealth they had. On their way both the brothers rested near the village Hadala; suddenly they thought that in the Sorath region in Saurashtra even the great and mighty were looted at the hands of the dacoits. Hence they decided to hide one third of their wealth somewhere in the forest. At the fall of the night as both the brothers were digging the earth so as to hide their wealth, somewhere in the forest. At the fall of the night as both the brothers were digging the earth so as to hide their wealth, they found to their surprise a vessel containing gold-coins. They had serious reflections as to while they had intended to hide the wealth under the ground, they were rewarded with more wealth.

They were also puzzled as to what to do with that immense wealth which was not earned by their own labour. They consulted Anupamadevi and she advised them that instead of hiding the wealth under the ground, it should be placed atop a peak. She added

that therein would lie the true dignity of human beings and the wealth itself. By burring the wealth underground, the greedy person meets his hell; if the same wealth be used for the renovation of the pilgrim places like Shatrunjaya and Girnar, one can attain heaven. She suggested that some wealth be spent for the Jain temples atop the mountain peaks. Vastupal liked Anupama-devi's suggestion and Tejpal was very happy that she was such an unselfish woman. At the great pilgrim place of Shri Shatrunjaya. Vamdev Salat. A unique lake was also built at the holy place. IN A. D. 1236, at the time of celebrating the great penance called Panchami, they arranged the construction of 25 holy assemblies and also managed to construct 32 vadis at the foot-hills of Shatrunjaya and 16 vadis at the foot-hills of Girnar. Jinalaya, a lake and poshala were also constructed. Atop Mt. Abu was erected a huge, attractive and beautiful edifice named 'Lunigavasahi' for Neminath Bhagwan. During the construction work,

Anupamadevi looked after the sculptors with motherly love and feeling, With a view to keeping them healthy and fit she had hired men for meassage. She paid adequate money to all of them. All

her painstaking efforts made the Jain temples at Abu a unique creation - as unique as she was - Anupam.

prem-subodh English

बिना दवाई के सरल और सचोट उपचार से, रजवाडी ठाठ से जीने की कला

◆ हार्ट ब्लોકેजेस कम करना ◆ कमर दर्द ◆ साईटीका का पिडादायक दर्द
◆ स्पोजीलार्डसीस ◆ घुटने का दर्द ◆ माईग्रेन ◆ डिप्रेसन ◆ वजन घटाना एवं
अन्य रोगों के इलाज की सलाह और उपचार किसी भी तरह की दवा दिये
बिना और आप जो दवाईयां ले रहे है वह बंद करवाये बिना सिर्फ बाहरी
उपचार, बिना साईड इफेक्ट, नुकसान रहित और लाभदायक ।
नीचे की अल्टरनेटीव थेरेपी का उपयोग करके।

मेरीडीयन मसाज थेरेपी ◆ एक्युप्रेसर थेरेपी ◆ पास थेरेपी ◆ बुहांग इनस्ट्रूमेंट
◆ सभी मेरीडीयनोलेजी पर आधारित और नेचरोपथी थेरेपी के विशेषज्ञ
आपके घर आकर तपास कर सही इलाज किया जायेगा।

Adv.

Raajendra S. Shah (Sr. therapist) Matunga, Mumbai

Mobile : 9820002953, 9820474125

વિનામુલ્યે બાયોડેટાની જાણકારી

શ્રી ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન મહિલા મંડળ ફેડરેશન
સંચાલિત ચારે ફિરકાના જૈન કન્યા તથા મુરતિયાના
બાયો ડેટા વિનામુલ્યે WWW.vghoghari.org. વેબસાઈટ
પરથી આપનો user ID અને password રજીસ્ટર કરી અન્ય
બાયોડેટા જોઈ શકશો.

વધુ જાણકારી માટે નીચે જણાવેલ મોબાઈલ નંબર પર
સંપર્ક કરશો.

Khushbu Shah : 9870751031

Nayana Doshi : 9619954165

Jyothsna Shah: 9820858730

Adv.

काशी से कुछ पंडित प्रयाग जा रहे थे, ज्ञान शीखने। शाम को पाँच बजे सभी गंगा नदी के किनारे पहुँच गये। और एक नांव से सवार हो गये, और नांव में बैठ कर कुछ पंडित, लकड़ी के यंत्र (चष्पु) से सानी काट रहे थे, रात भर चष्पु चलाते रहे, पानी काटते रहे, सूर्योदय हो गया, सभी नींद से जागे। सोच रहे थे प्रयाग आ गया होगा, आस पास देखते हैं, वहाँ काशी का ही नजारा दिख रहा था, क्या बात है ! रात को नांव चलाने वाले सो गये थे क्या ! हम प्रयाग नहीं पहुँचे ! और यह जगह तो काशी की ही दीखती है।

नांव चलने वाले रात भर बिना झपकी लिये, चष्पु से पानी काट रहे थे, किन्तु प्रयाग नहीं आने का कारण, नांव का लंगर नहीं छोड़ा था, नांव बन्धी हुयी थी, फिर आप लाख पानी काटो, नांव चलने वाली नहीं थी, प्रयाग आने वाला नहीं था। जीवन में हमने भी परिवार, पैसे का लंगर नहीं छोड़ा है। और जब तक यह लंगर नहीं छूटेगा, तब तक हम प्रगति नहीं कर पायेंगे, हमें मोक्ष मार्ग नहीं मिलेगा क्योंकि ! हम मिथ्यात्व से बन्धे हैं, मिथ्यात्व को छोड़ना होगा, तभी हम सिद्ध गति के सोपान सर कर पायेंगे। हम सभी मोक्ष जाने के भाव रखते हैं, किन्तु मिथ्यात्व से बन्धे हैं। मिथ्यात्व छूट जाय तो, हमारी मोक्ष जाने की इच्छा, पूरी हो सकती है।

मिथ्यात्व को छोड़े बिना हमारा कल्याण होने वाला नहीं है, हम मोक्ष में जाने की इच्छा तो रखते हैं, किन्तु दौड़ उलटी दिशा में लगा रहे हैं। जिस तरह ऊँट का मुख मारवाड़ की तरफ होता है, ठीक उसी प्रकार हमारा मुख मोक्ष की तरफ होना चाहिये। हमें मोक्ष पाने के लिये, अपने में उपसम भाव लाना है, शान्त, प्रशान्त और उप-शान्त बनना पड़ेगा, समता के भाव बढ़ाने पड़ेंगे और क्रोध को घटाना पड़ेगा, तभी हमारी दौड़ मोक्ष मार्ग पर हो सकती है, लेकिन यहाँ और कुछ बड़े या न बड़े, पर क्रोध अवश्य बढ जाता है। क्योंकि हम मिथ्यात्व के लंगर से बन्धे हैं, हमारा प्रयास मोक्ष मार्ग कि ओर है, और मिथ्यात्व का लंगर हमारे क्रोध को बड़ा रहा है, हमें जीवन में क्रोध को घटाना है। हमें पल-पल ख्याल रखना होगा, की कहीं हमारा क्रोध तो नहीं बढ रहा है।

एक गाँव में एक सेठ रहते थे, धर्मिष्ठ परिवार था, बेटे की शादी हो गयी थी, घर में बहु अकेली थी, ससुर जी खाना खाते समय मौन रखते थे। एक दिन दुकान से ससुर जी खाने के समय घर आये, हाथ धोकर खाना खाने बैठे। बहु ने एक रोटी ससुर जी को परोस दी, बाद में किसी काम में उलझने की वजह से, वह दूसरी रोटी पिरसना भूल गयी। सेठ ने थोड़ी देर इन्तजार किया, हाथ धो कर दुकान चले गये, बहु को कुछ भी नहीं कहा, समता भाव और सकारात्मक सोच के धनी थे सेठ जी ! उन्होंने मिथ्यात्व का खूँटा छोड़ रखा था, तभी व्यक्ति समता भाव ला सकता है, और यही समता हमें मोक्ष मार्ग में प्रसस्त करती है। यहाँ अगर हमारे विचार नकारात्मक हो तो, हम

मिथ्यात्व को छोड़ो समता में आओ

महापुरुषो की वाणी से

■ अनोखीलाल धोका (जैन) जेजेसी-अंकलेश्वर

छोटी-छोटी बातों में झगड़ा खड़ा कर लेते हैं।

इधर बहु घर का सारा कार्य निपटा कर, खाना खाने बैठती है, तब उसे ध्यान आया, ओ... हो... मैंने कितनी बड़ी भू कर दी ? ससुर जी को दूसरी रोटी पिरसना ही भूल गयी। उसे बहुत पश्चाताप हुआ और मन ही मन अपने ससुर जी के बारे में सोचने लगी, मुझे अच्छा धर्मिष्ठ परिवार मिला, मेरे ससुर जी देवता तुल्य है। मेरी गलती पर मुझे एक शब्द भी नहीं बोले, ससुर जी शाम को वापस खाना खाने घर आते हैं। अब बहु ससुर जी के पैर पकड़कर माफी माँगती है, मुजशे आज बहुत बड़ी भूल हुयी है। मेरा कृत्य माफी के योग्य नहीं है, मुझे आप जो चाहे सजा देवें, मैं तैयार हूँ। ससुर जी बोले - किस बात की माफी ! सजाकिस बात की ! मुझे तो कुछ याद नहीं है।

आज का व्यक्ति जिस बात को भूलना है, वह भूलता नहीं और जिसे याद रखना है, उसे याद नहीं रखता। यह मारी विडम्बना है, क्योंकि हम मिथ्यात्व के घर में बैठे हैं ! यहाँ से बाहर निकलना होगा। तभी हमे समता भाव एवं सकारात्मक सोच स्पर्श करेगी। व्यवहार में क्रोध आना स्वाभाविक है, किन्तु उस पर कैसे विजय प्राप्त करना ! यहाँ ससुर जी की बात सुनकर, उनके समता भाव एवं सकारात्मक सोच को देख कर, बहु गद-गद हो जाती है, उसके पास बोलने के लिये कोई शब्द नहीं थे। उसने दृढ संकल्प कर लिया, अब भविष्य में कभी ऐसा नहीं होने देगी।

समता पाने के लिये मिथ्यात्व को छोड़ना, बहुत बड़ा भोग देना पडता है, तभी मिथ्यात्व छूटता है। विसमता में भाग देने की जरूरत नहीं। बहु अपने ससुर के स्वभाव से, यहाँ बहुत प्रसन्न थी और कभी गलती न हो उसकी गाँठ बांध ली, आओं हम भी मिथ्यात्व के लंगर को छोड़े, अपनी नांव को आगे बढ़ाये। भगवान ने १८ प्रकार के पाप बताये, उसमे अठरावें पाप की बहुत भयंकरता बतायी और यह पाप है "मिथ्या दर्शन सत्य", इस पाप के साथ बाकी सतरह पाप साथ में चले आते हैं, हमें मिथ्या को छोड़ना होगा, सत्य के मार्ग पर चलना होगा, जिन वाणी पर भरोसा करना होगा, तभी हम भव सागर से तिर पायेंगे।

चौमासा !

मानव का जीवन, दो दिन का तमाशा है,
मिनटों में धुल जाये, ज्यों पानी का पताशा है,
बुल बुले सा ये जीवन, युहीं बिखर न जाये,
इसे सार्थक बनाने को, आ गया चौमासा है

साधु !

बहता पानी निर्मला, पड़े तो गन्दा होय,
साधु तो चलता भला, दाग लगे तो कोय,
ईर्या भाषा एसणा ओलख जे आचार,
गुणवन्त साधु देखने, वन्दन करजे वारंमवार,

જેજેસી-સેન્ટ્રલ બોર્ડ

૨૦૧, માથાર્ આર્કેડ, એક્સિસ બેંકની ઉપર, સુભાષ રોડ, વિલે પાર્લે (પૂર્વ), મુંબઈ-૪૦૦ ૦૫૭.
ફોન : ૬૫૭૨ ૬૬૩૬ • ટેલીફોન : ૬૬૯૭ ૩૦૩૮ E-mail: admin@jainjagruti.com • Website : www.jainjagruti.com

WELCOMHOTEL
DWARKA
NEW DELHI

Member ITC's hotel group

Hotel Dwarka

Plot No. 3, Sector No. 10,
District Centre, Dwarka,
Delhi - 110075.

★★★★★

૧૨મી કોન્ફરન્સ = દિલ્હી

૨ રાત્રિ ૩ દિવસીય કોન્ફરન્સ

શુક્રવાર, તા. ૨૮.૬.૨૦૧૮ થી રવિવાર તા. ૩૦.૬.૨૦૧૮

ભારત દેશની આર્થિક રાજધાની એટલે મુંબઈ અને ભારતદેશની રાજધાની - પાટનગર એટલે દિલ્હી - બંને રાજધાની નો સુમેળ એટલે જેજેસી ની કોન્ફરન્સ, પધારો જેજેસી સેન્ટ્રલબોર્ડની કોન્ફરન્સમા

વધુ વિગત માટે જેજેસી સેન્ટ્રલ બોર્ડની ઓફિસમાં સંપર્ક કરો.

૧૫

માર્ચ ૨૦૧૮

જેજેસી તથા અન્ય ૨૫ જેટલાં સુપનો સહિયારો જાનદાર — શાનદાર

આનંદ મેળો-૨૦૧૮

હજારો લોકો ઉમટયાં માણવા અને રી મોજ

અહેવાલ : હિમાંશુ ઉપાધ્યાય

ઘાટકોપર તથા સમગ્ર મુંબઈના મોજિલા ગુજરાતીઓ જેની વાટ કાગના ડોળે જોતાં હોય છે એ 'મોજિલો આનંદમેળો' ગત રવિવાર, તા. ૨૫ ફેબ્રુઆરીના રોજ પોલિસ પરેડ ગ્રાઉન્ડ ખાતે ઉત્સાહ અને ઉમંગના વાતાવરણમાં સંપન્ન થયો હતો. અખિલ ઘાટકોપર ગુજરાતી મહાજન તથા જેજેસી અને પ્રગતિ સોશયલ સુપ ઘાટકોપર દ્વારા આયોજિત આ આનંદમેળામાં અન્ય લગભગ ૨૫ જેટલી સંસ્થાઓ પણ સહભાગી થઈ હતી.

રવિવારની સાંજે ઘાટકોપર પૂર્વના દરેક માગો પરથી લોકોનો પ્રવાહ એકમાત્ર પોલિસ પરેડ ગ્રાઉન્ડ તરફ વહેતો નજરે પડતો હતો. જાણીતા દાનવીર તથા ઘાટકોપર પૂર્વ વિસ્તારના નગરસેવક તથા સુવિખ્યાત કન્સ્ટ્રક્શન કંપની 'મનઈન્ફા'ના શ્રી પરાગભાઈ શાહે શ્રી રમેશભાઈ મોરબિયા તથા અન્ય મહાનુભાવોની ઉપસ્થિતિ વચ્ચે રિભન કાપીને 'આનંદમેળા'નું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. છેલ્લાં એકાદ દાયકાથી આ આનંદમેળો ઘાટકોપરના શિમોર આનંદમેળા તરીકે જાણીતો છે કે જેમાં દરવખતે કંઈક નવું કે વિશિષ્ટ અનુભવવા મળે જ છે !

મુંબઈ શહેરની ધમાલભરી લાઈફને હળવાશનો અનુભવ કરાવતા આ આનંદમેળામાં વિવિધ પ્રકારના ૨૦૦ જેટલાં સ્ટોલ્સ ઉપરાંત બાળકોના મનોરંજન માટે અભાયદ્રુ 'કિડ્ઝ ઝોન' પણ હતું કે જેમાં દરેક રાઈડ્ઝ તદ્દન નિઃશુલ્ક રાખવામાં આવી હતી. બાળકોએ આ વિસ્તારમાં મનભરીને મોજ માણી હતી. તો, વિવિધ પ્રકારની સામગ્રીઓથી સજ્જ સ્ટોલ્સ પર લોકોનો ઘસારો નિહાળવા મળ્યો હતો કે જેમાં અલગ અલગ પ્રકારની વાનગીઓ, રમતગમત તથા જીવનોપયોગી વસ્તુઓ ઉપલબ્ધ હતી.

વિશાળ પટાંગણમાં વ્યવસ્થિતરીતે ઉભા કરવામાં આવેલ સ્ટોલ્સમાં ઉત્સાહી સભ્યોએ કન્ઝયુમર પ્રોડક્ટ્સ, ગેમ્સ તથા ખાણીપીણીની વિવિધ પ્રકારની વરાયટિઝ સજ્જવી હતી. વિશાળ પાર્કિંગ વ્યવસ્થા પણ પ્રશંસનીય હતી. આનંદમેળામાં પ્રવેશતાં જ જમણી તરફ એક સેલ્ફીપોઈન્ટ બનાવવામાં આવ્યો હતો કે જેમાં ગામડાંનું દ્રષ્ય ઉભારવામાં આવ્યું હતું. નાના બાળકોથી લઈને યુવાનો તથા વયસ્કો સહકોઈ ચહેરા પર મલકાટ સાથે ત્યાં ફોટોગ્રાફીનો લ્હાવો લેતાં હતાં. તો બીજી તરફ વિવિધ પ્રકારના વેશ સજ્જને જોક્સ તથા કાર્ટૂન કેરેક્ટર્સ સમગ્ર વિસ્તારમાં હરતાં ફરતાં સહકોઈનું મનોરંજન કરતાં હતાં. ઊંચા કદનો વિદુષક ખાસ આકર્ષણનું કેન્દ્ર બન્યો હતો. અનેક મુલાકાતીઓએ વિદુષકોની સાથે સેલ્ફી લીધાં હતાં. આનંદમેળામાં અનેક સામાજિક સંદેશ આપતાં સ્ટોલ્સ પર પણ લોકો ઉમટયાં હતાં.

આયોજનની સફળતામાં શ્રી મિતેશ અંબાવી, શ્રી હિતેશ ભેદા, શ્રી અમિત મહેતા, શ્રી પ્રહુલ મહેતા, શ્રી કેતન કારાણીએ મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો હતો.

કુછ સમય તો ગુઝારિયે જેજેસી કે આનંદમેલે મેં ! અતિવ્યસ્ત દિનચર્યામાંથી સમય કાઢીને આવેલાં મહારાષ્ટ્રના હાઉસિંગ મિનીસ્ટર શ્રી પ્રકાશભાઈ મહેતાએ આનંદ મેળામાં આવીને હળવાશની પળો સહજપણે માણી હતી.

જાણીતા દાનવીર અને ઘાટકોપર પૂર્વના નગરસેવક 'મનઈન્ફા'ના શ્રી પરાગ શાહે શ્રી રમેશ મોરબિયા તથા અન્ય મહાનુભાવોની હાજરીમાં રિભન કાપીને આનંદમેળાનું ઉદ્ઘાટન કર્યું.

રમેશ મોરબિયાના હસ્તે સન્માનનો સ્વીકાર કરી રહેલાં મુકેશ દોશી. તસ્વીરમાં ડાબેથી મયુર લોડાયા, હિતેશ ભેદા, અમીત મહેતા, પ્રહુલ મહેતા, જયંતિ છાડવા, મિતેશ અંબાવી, ભરત કામદાર અને કુમાર કોઠારી

વિશેષ આકર્ષણનું કેન્દ્ર : 'સેલ્ફીપોઈન્ટ' ગામડાંનું દ્રષ્ય

મનોરંજનની સાથે જીવનોપયોગી સંસ્કારની વાત : જહ્માકુમારી દ્વારા દીપ પ્રાગટ્ય

મુખ્ય પ્રાયોજક

જેજેસી તથા અન્ય ૨૫ જટલા સુપનો સહિયારો

આનંદમેળો

સહભાગી સેન્ટર્સ

સેન્ટર

જેજેસી નોર્થ ઈસ્ટ
જેજેસી જેમ જગડુશા
જેજેસી રોયલ જગડુશા
જેજેસી નોર્થ વેસ્ટ
જેજેસી ઘાટકોપર
જેજેસી ચેમ્બુર
જેજેસી પિંક પંતનગર
જેજેસી ગોલ્ડન ગારોડિયા
જેજેસી ભાંડુપ વિકોલી
જેજેસી લેડિઝ વિંગ-મુંબઈ ઈસ્ટ
જેજેસી નવી મુંબઈ
જેજેસી નેરૂલ
જેજેસી પનવેલ
જેજેસી વાશી
ધ બિલ્ડિંગ મટિરિયલ્સ ટ્રેડર્સ એસો. -ઘાટકોપર
શ્રી કે. ડી. ઓ. જીવીસી જૈન સંઘ
શ્રી ઘાટકોપર જાલાવાડી સ્થાનકવાસી જૈન મંડળ
કાઠિયાવાડ જૈન સોશ્યલ સેન્ટર
રોટ્ટેકટ કલબ ઓફ મુંબઈ ઘાટકોપર
સ્વયંસિદ્ધા જી.વી.સી. લેડિઝ વિંગ
ભાનુશાલી કલ્ચરલ ફોરમ
આવકાર-સૌશ્યો એન્ટરટેઈનમેન્ટ ફોરમ

પ્રમુખ

શ્રી નીતિન સંઘવી
શ્રી દશક રૂપાણી
શ્રી જેઠાલાલ દેઢિયા
શ્રી પરાગ શાહ
શ્રી જયેન્દ્ર દડિયા
શ્રી જયંતિ છાડવા
શ્રી અશોક ઠોસાણી
શ્રી રાહુલ દેસાઈ
શ્રી રજની શાહ
શ્રીમતી સુષમા શાહ
શ્રી મિલન શાહ
શ્રી ઉત્તિન લોડાયા
શ્રી ધીરજ ધરોડ
શ્રી ધીરજ મહેતા
શ્રી જયેન્દ્ર ભેદા
શ્રી સમીર નાગડા
શ્રી સુરેશ શાહ
શ્રી કિશોર દોશી
શ્રી પ્રતિક છેડા
શ્રીમતી જયશ્રી દંડ
શ્રી મયુર ભદ્રા
શ્રી હિમાંશુ ઉપાધ્યાય

ખડેપગે ઊભા રહ્યાં કાર્યકર્તાઓ

મયુર લોડાયા, ભુપેન્દ્ર કોઠારી, ભરત કામદાર, પંકજ માડુ, પ્રવર કોટિયા, અશ્વિન બંધાર, પરેશ ગોહેલ, ધનલક્ષ્મી મોરબિયા, પંકજ મહેતા, જીગર મહેતા, કેતન શાહ, શિરીષ મોદી, દીપક મેંગર, શૈલેશ શાહ, વિનોદ શાહ, ભવ્યા કોટિયા, ભરત ધામી, મિકીન ભાનુશાલી, મનસુખ કોઠારી અને હેમલ પાસડ

આનંદમેળાના પ્રણેતા અને કુશળ માર્ગદર્શક

શ્રી રમેશભાઈ મોરબિયા
સરળ સ્વભાવ અને
જબરદસ્ત
હકારાત્મક અભિગમથી
સહકોઈના હૃદયમાં સ્થાન
મેળવનાર
શ્રી રમેશભાઈ મોરબિયાનું
કુશળ નેતૃત્વ આ સમગ્ર
આયોજનને પ્રાપ્ત થયું હતું
અને સેંકડો પરિવારોએ
મનભરીને મોજ માણી હતી.

વિશેષ આકર્ષણો

- બાળકો માટે કિડ્ઝ સેક્શનમાં દરેક રમત-ગમત તદ્દન નિ:શુલ્ક
- વિવિધ સ્વરૂપમાં વિદ્યુષકોએ ક્યું નાના-મોટાં સહકોઈનું મનોરંજન
- હજારો લોકો સપરિવાર સહભાગી થયાં
- મુલાકાતીઓએ મસ્તીભરી મોજ માણી

વિજેતા સ્ટોલ્સ

પ્રથમ વિજેતા : સ્ટોલ નં. ૧૩૯ મિસલ પાવ

દ્વિતીય વિજેતા : સ્ટોલ નં. ૧૩૩ પાપડ ક્યોરી ભેલ

તૃતીય વિજેતા : સ્ટોલ નં. ૧૦૫ બોલિવુડ કાઈસ

પ્રોત્સાહન પુરસ્કાર : સ્ટોલ નં. ૧૪૧ મિલ્કશેક

પ્રોત્સાહન પુરસ્કાર : સ્ટોલ નં. ૧૩૬/૧૩૭ વડાપાવ અને ગોલા

આનંદમેળાની સફળતાની રાહબર ટીમ તથા મધ્યમાં બન્ને જજ - સુપ કોટો માટેનો પોઝ

With Best Compliments From :

OPTICAL PALACE

Right Frame for Right Occassion

For Spectacle Lenses		

2, Neelkanth Shopping Centre,
CAMA LANE CORNER,
Ghatkopar (W), Mumbai - 400 086.
Phone : 2512 9516
opticalpalaceghatkopar@gmail.com

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર-કોલકાતા (૧૦૦)ના ઉપક્રમે યોજાઈ વડિલ વંદના તીર્થયાત્રા

સંસ્થા દ્વારા તાજેતરમાં હસ્તિનાપુર, હરિદ્વાર, ત્રિલોક તીર્થ સહિતની વડિલ વંદના તીર્થયાત્રાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. તા. ૨૨-૧૨ના કોલકાતાથી પૂર્વા એક્સપ્રેસ દ્વારા ૧૨૦ યાત્રાળુઓનો સંઘ દિલ્હી જવા રવાના થયો હતો. દિલ્હીથી ત્રણ બસ દ્વારા સહુ હસ્તિનાપુર તીર્થ દિલ્હી જવા રવાના થયા હતા. અહીં મૂળનાયક શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનની ગુલાબી વર્ણની ૯૦ સે.મી. ઊંચી પદ્માસનસ્થ પ્રતિમાના સહુએ દર્શન કર્યા હતા. અહીં સ્નાત્રપૂજાનું આયોજન હતું. ત્યાંથી નીકળીને સહુએ અષ્ટપદ તીર્થના દર્શન કર્યા હતા. અહીં ૧૦૮ ફૂટ ઊંચા ૮ પદવાળા પર્વતના સહુએ દર્શન ઉપરાંત આરતી અને મંગળ દીવાનો પણ સહુએ લાભ લીધો હતો. બાદ ૧૩૧ ફૂટ ઊંચી કૈલાસ પર્વતની રચનાના સહુએ દર્શન કર્યા હતા. અત્રે દિગંબર મંદિર, જંબુદ્વિપની રચના વગેરેનું આયોજન છે.

હરિદ્વાર તીર્થ મધ્યે શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ શ્વેતાંબર તીર્થમાં સહુએ રોકાણ કર્યું હતું. અહીં ગંગા આરતીના દર્શન બાદ બીજા દિવસે સહુ ઋષિકેશ જવા રવાના થયા હતા. ઋષિકેશમાં લક્ષ્મણ ગુલા, રામગુલા તથા અન્ય સ્થળોની મુલાકાત બાદ સાંજે હરિદ્વાર આવી ગંગા આરતીના દર્શન કર્યા હતા. રાત્રે ત્રિલોક તીર્થ પહોંચી આરામ બાદ સવારે સહુએ ભગવાન શ્રી આદિનાથની પ્રતિમાના દર્શન કર્યા હતા. અહીં નવકારશીનો લાભ લઈ સહુ દિલ્હી જવા રવાના થયા હતા. અહીં વિશ્વ વલ્લભ સ્મારક ખાતે બે દિવસના આરામ સાથે સહુએ પૂજા, અર્ચના, સ્તવનમાં ભાગ લીધો હતો. અહીં પદ્માવતી માતાના સુંદર મંદિરના સહુએ દર્શન કર્યા હતા.

દિલ્હીમાં અક્ષરધામના દર્શન કરી સહુ આનંદિત થયા હતા. અહીં સાંજે વોટર ફાઉન્ટેન નિહાળીને સહુ ભાવવિભોર થયા હતા. સવારે અને સાંજે ભોજનની વ્યવસ્થા મંદિરમાં જ હતી, જેની વ્યવસ્થા જશવંતભાઈ શેઠ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. સંસ્થા દ્વારા બીએપીએસનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો. બાદ મોટી દાદાવાડી મધ્યે ભક્તોએ પૂજા-અર્ચના કરી ભોજનનો લાભ લીધો હતો અને ત્યાંથી બીજાપુર ગયા હતા. છત્રપુર મધ્યે સહુએ માતા અંબિકાના દર્શન કર્યા હતા. રાત્રે ગુજરાતી સમાજ મધ્યે ભોજનની વ્યવસ્થા હતી, જેનો લાભ લઈ સહુ ધર્મશાળા પહોંચ્યા હતા. અહીં સહુએ ખરીદી કરવાનો પણ લાભ લીધો હતો.

તા. ૩૧-૧૨ના દરેક યાત્રાળુઓનું સંઘપૂજન કરવામાં આવ્યું હતું. સહુને એક શાલ ભેટ રૂપે આપવામાં આવી હતી. સંસ્થાના પ્રમુખ ભૂપેન્દ્રભાઈએ સહુનો આભાર માની મિસ્છામી દુક્કડમ્ કહ્યા હતા. તેમણે જેજેસી સેન્ટ્રલ બોર્ડ, મુંબઈ દ્વારા આપવામાં આવતી એજ્યુકેશન લોન અંગે માહિતી આપી હતી. આ અવસરે વિભાગેન જયસુખલાલ દોશીએ ડૉ. એક લાખનું અનુદાન તથા અન્ય યાત્રાળુઓએ ડૉ. ૨.૧૦ લાખનું અનુદાન એજ્યુકેશન ફંડમાં અર્પણ કર્યું હતું. અનિલભાઈ શાહે યાત્રા અંગેની સમગ્ર માહિતી આપી હતી. યાત્રાના આયોજન માટે હોલની વ્યવસ્થા બદલ કમાણી જૈન ભવનનો, સંસ્થાના અહેવાલ અવાર-નવાર પ્રકાશિત કરવા બદલ 'મહાનગર કલકત્તા હલચલ'નો, ભોજન-નિવાસની સુંદર વ્યવસ્થા બદલ દરેક તીર્થના પદાધિકારીઓનો તથા સર્વે યાત્રાળુઓનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો.

વેપારમાં ખોટ જાય ત્યારે સંતોષ રાખીને સારા સમયની પ્રતીક્ષા કરવી જોઈએ

આજકાલ મંદીનો કાળ ચાલી રહ્યો છે. ભલભલા શ્રીમંતોને અને નોકરિયાતોને પણ મંદી અકળાવી રહી છે. મંદીને કારણે અનેક દુકાનો બંધ થઈ ગઈ છે અને અનેક લોકોની નોકરીઓ ગઈ છે. સુરતમાં હીરાના વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલા રત્નકલાકારો મંદીને કારણે હતાશામાં આવીને આપઘાત કરી રહ્યા છે.

હકીકતમાં આપણને મંદી જેટલી પરેશાન નથી કરતી એટલી આપણી લાઈફસ્ટાઈલ નડે છે. તેજુના સમયમાં આપણે બાદશાહી ખર્ચાઓ કરતા થઈ ગયા હતા. હવે મંદી આવી છે ત્યારે જલસા કરવાની આપણી આદતો છૂટતી નથી. તેને કારણે હતાશા આવે છે અને આપઘાતના વિચારો આવે છે. જો નસીબ ખરાબ હોય અને આવક ઘટી જાય ત્યારે મનુષ્ય સંતોષથી જીવવાની કળા હસ્તગત કરી લે તો તેને કોઈ મંદી કે હતાશા પજવી શકતી નથી, એમ 'શ્રાદ્ધવિધિ પ્રકરણ'ના રચયિતા કહે છે.

'શ્રાદ્ધવિધિ'માં લખવામાં આવ્યું છે કે, "માઠી દશા આવે ત્યારે સર્વ સુખનું મૂળ એવો સંતોષ મનમાં રાખવો. તેમ ન કરે તો ચિંતાથી આ લોકનાં અને પરલોકનાં તેનાં કાર્યો પણ વિનાશ પામશે." આ જગતમાં એકસરખા દિવસો કોઈના જતા નથી. દુઃખ પછી સુખ આવે છે તેમ સુખ પછી દુઃખ પણ અવશ્ય આવતું જ હોય છે. આ દુનિયાનો ઘટનાક્રમ છે. અર્થતંત્રમાં જેમ તેજી પછી મંદી આવે છે તેમ મનુષ્યના જીવનમાં પણ તડકી-છાંચડી આવ્યા કરે છે. ઘણી વખત ગયા ભવમાં કે આ ભવમાં કરેલાં પાપકર્મો ઉદયમાં આવે ત્યારે માણસની આર્થિક પરિસ્થિતિ કથળી જાય છે અને તે નિર્ધન બની જાય છે. આવા સમયે અધીરા બનીને હતાશામાં આપઘાત જેવું પગલું ભરવાનો કોઈ ફાયદો નથી. તેને બદલે ધીરજ ધરવી જોઈએ અને સારા સમયની રાહ જોવી જોઈએ. જેમ સુખ શાશ્વત નથી તેમ દુઃખ પણ શાશ્વત નથી. ખરાબ કાળ પણ પસાર થઈ જવાનો છે. 'શ્રાદ્ધવિધિ'માં લખ્યું છે કે, "આપાઠ્ઠાળરૂપી સમુદ્રમાં ડૂબતા જીવને ધીરજ વહાણ સમાન છે." આજની મંદીમાં પણ ધીરજથી કામ લેવાની આવશ્યકતા છે.

આજની મંદી સામે લડવા માટેનો શ્રેષ્ઠ માર્ગ સંતોષ છે. જેની જરૂરિયાતો વધુ હોય છે તેના ખર્ચાઓ પણ વધુ હોય

છે. જેના ખર્ચાઓ વધુ હોય છે તેને ધનની વધુ જરૂર પડે છે. તેજુના કાળમાં આવક વધુ હોય છે માટે આ ખર્ચાઓ દેખાતા નથી. મંદીના કાળમાં આવક ઘટી જતી હોવાથી ખર્ચાઓ ખૂંચવા લાગે છે. જે વ્યક્તિ આવક ઘટતા ખર્ચાઓ નથી ઘટાડતી તેને મંદીનો માર વધુ પડે છે, કારણકે તેની બચત બધી વપરાઈ જાય છે અને માથે દેવું વધતું જાય છે. મંદીને કારણે રત્નકલાકારોની આવક ઘટી ગઈ, પણ ખર્ચાઓ ન ઘટ્યા, જેને કારણે તેમની અંદર હતાશા વ્યાપી ગઈ છે. ખર્ચાઓ ઘટાડવા માટે પોતાની જરૂરિયાતોને મર્યાદિત બનાવવી પડે છે અને સંતોષથી જીવતા શીખવું પડે છે. જેઓ સંતોષથી જીવતા શીખી જાય છે તેમને મંદી પરેશાન કરી શકતી નથી.

'શ્રાદ્ધવિધિ'માં કહ્યું છે કે, "આ જગતમાં સદાય સુખી કોણ છે? લક્ષ્મી કોની પાસે સ્થિર રહી છે? સ્થિર પ્રેમ પણ ક્યાં છે? મૃત્યુના વશમાં કોણ નથી? ચિંતારૂપ નદી તૃષ્ણારૂપ પાણીથી ભરપૂર છે. તે નદીમાં આજનો માણસ ડૂબી રહ્યો છે. આ નદીમાં સંતોષરૂપી જહાજ આવી ચડે છે. જે વ્યક્તિ આ જહાજનો આશરો લે છે તે ચિંતાથી બચી જાય છે. જે તૃષ્ણાનો ત્યાગ નથી કરી શકતા તે ચિંતામાં તણાયા કરે છે." આજના માનવો પણ ચિંતારૂપી નદીમાં ઝઝૂમી રહ્યા છે. તેમને આશા છે કે આ નદીમાં તરીને તેઓ સમૃદ્ધિના ટાપુ પર પહોંચી જશે. આ ટાપુ નજરે નથી આવતો, પણ તેઓ નદીમાં ડૂબી રહ્યા છે. આ પરિસ્થિતિમાં તેમને બચાવવા માટે સંતોષરૂપી જહાજ આવી ચડે છે. જેઓ તૃષ્ણાનો ત્યાગ કરી દે છે તેઓ નદીનાં મોજાં સામે ઝઝૂમ્યા કરે છે અને છેવટે શહીદ થઈ જાય છે. જેઓ મંદીને મહાત કરવા સંતોષનું હથિયાર ઉગામે છે, તેઓ તરી જાય છે. જેઓ તૃષ્ણાના હથિયાર વડે મંદીની સામે લડવા જાય છે, તેમણે જ આપઘાત કરવો પડે છે.

જેનું નસીબ ખરેખર ખરાબ હોય તે લાખ પ્રયત્નો કરે તોપણ લક્ષ્મી તેની પર પ્રસન્ન થતી નથી. આવી વ્યક્તિને પોતાના નસીબનું પાસું પલટી નાખવા માટેની એક અદ્ભુત સલાહ 'શ્રાદ્ધવિધિ'માં આપવામાં આવી છે. તેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે, "વિવિધ પ્રકારના ઉપાયો કર્યા પછી પણ જો પોતાની ભાગ્યદશા હીન છે એમ જણાય તો કોઈ ભાગ્યશાળી

પુરુષની ભાગીદારી કરવી જોઈએ. જેમ કાષ્ઠનો આધાર મળે તો લોખંડ અને પથ્થર જેવી ચીજો પણ પાણીમાં તરી શકે છે, તેમ ભાગ્યશાળીનો આશ્રય મળે તો કમભાગીનું નસીબ પણ ચમકી ઊઠે છે.” નસીબને ચમકાવવાનો આખાદ કીમિયો અહીં દર્શાવવામાં આવ્યો છે. તે માટે કોઈ ભાગ્યશાળીને શોધી કાઢવો જોઈએ અને ચુક્તિપૂર્વક તેને ભાગીદારીમાં ધંધો કરવા સમજાવી લેવો જોઈએ.

ભાગ્યશાળી સાથે ભાગીદારી કરવા માટે કેવી ચુક્તિઓ લડાવી શકાય તેનું એક ઉદાહરણ પણ ‘શ્રાદ્ધવિધિ’માં આપવામાં આવ્યું છે. એક ભાગ્યશાળી શેઠ હતા. તેનો મુનિમ પોતે ભાગ્યહીન હતો, પણ શેઠને ત્યાં નોકરી કરવાને કારણે તેનું નસીબ ચમકી ગયું અને તે સુખી થયો હતો. સમય જતાં શેઠનો સ્વર્ગવાસ થયો. મુનિમને નોકરીમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવતાં તે પાછો નિર્ધન થઈ ગયો. શેઠના પુત્રો શ્રીમંત હતા, પણ તેઓ મુનિમને પાછો નોકરીમાં રાખવા તૈયાર નહોતા. મુનિમે એક ચુક્તિ કરી. તેણે શેઠના જૂના ચોપડામાં પોતાના હસ્તાક્ષરથી લખ્યું કે, “મારે શેઠને બે હજાર રૂપિયા દેવાના છે.” હકીકતમાં આવા કોઈ રૂપિયા તેમણે દેવાના જ નહોતા.

શેઠનો પુત્ર એક વખત ચોપડા તપાસી રહ્યો હતો. ત્યાં તેના જોવામાં આવ્યું કે તેમણે મુનિમ પાસેથી બે હજાર રૂપિયા લેવાના છે. શેઠના પુત્રે તરત જ મુનિમને બોલાવી ચોપડા મુજબ ઉદારાણી કરી. મુનિમે પોતાની કંગાળ પરિસ્થિતિનું બયાન કરતાં વિનંતી કરી કે, “જો તમે મને ૧૦૦ રૂપિયા ઉદાર આપો તો હું એમાંથી વેપાર કરીને કમાણી કરી, તેમાં તમારો ભાગ રાખીશ અને તમારું દેવું ચૂકવી આપીશ.” શેઠના પુત્રે તેમને ૧૦૦ રૂપિયા ઉદાર આપ્યા. મુનિમે શેઠની ભાગીદારીમાં વેપાર કર્યો અને નફો કર્યો. તેમાંથી તેમણે બે હજાર રૂપિયા કમાઈને શેઠના દીકરાઓને આપી દીધા. આમ ભાગ્યશાળી સાથે ભાગીદારી કરવાથી તેમનું નસીબ સુધરી ગયું.

વેપાર કરીને સમૃદ્ધ થવા ઈચ્છનારે કદી કોઈની સાથે કંકાસ કરવો જોઈએ નહીં, પણ સમાધાનવૃત્તિ રાખવી જોઈએ. ‘કબિયાનું મોં કાળું’ કહેવત વેપારમાં પણ લાગુ પડે છે. નીતિશાસ્ત્રોમાં કાર્યની સિદ્ધિ માટે સામ, દામ, દંડ અને ભેદ એ ચાર ઉપાયો બતાવવામાં આવ્યા છે, પણ તે પૈકી વણિક કોમ માટે સામનો ઉપાય જ સૌથી વધુ યોગ્ય માનવામાં આવ્યો છે. ‘શ્રાદ્ધવિધિ’માં કહ્યું છે કે, “તીક્ષ્ણ અને ઘણા કૂર લોકો પણ સમજાવટથી વશ થાય છે”.

વેપારમાં લેણદેણ સંબંધે કોઈ મતભેદ પડે તો અંદરોઅંદર વાદવિવાદ અને ટંટાફિસાદ કરવાને બદલે પરસ્પર સમજાવટથી કામ લેવું જોઈએ. તેમ કરતાં પણ જો મામલો ન સૂલઝે તો લોકોમાં પ્રતિષ્ઠા પામેલા ચાર-પાંચ ડાહ્યા પુરુષોને વચ્ચે રાખવા અને તેઓ જે કાંઈ કહે તે માન્ય રાખી ઝઘડાનો અંત આણવો, પણ વાતને આગળ વધારવી નહીં.

આજના અમુક વેપારીઓ અને ખાસ કરીને બીલ્ડરો નીતિથી ધંધો કરતા નથી. તેમની ઉદારાણી ખોટી થાય છે ત્યારે તેઓ જવું કરવાની ભાવના રાખવાને બદલે માફિયાઓને વસૂલીનું કામ સોંપે છે અને તેમ છતાં પણ રકમ પાછી ન આવે તો સૂપારિ આપીને હત્યા કરાવી નાખતા પણ અચકાતા નથી. આ કારણે જ આજે શહેરોમાં ગુંડાઓની તાકાત વધી ગઈ છે. બીલ્ડરો ઝૂંપડાં સાથેનો પ્લોટ સસ્તામાં ખરીદે છે અને પછી ગરીબ રહેવાસીઓને ખાલી કરાવવા ગુંડાઓ રોકે છે. આ પ્રકારે ધંધો કરનારાઓ કદી સુખી થતા નથી. તેમણે ક્યાં ગુનો કરીને જેલમાં જવું પડે છે અને ક્યાં કોઈ દુશ્મન તેમની હત્યા કરાવી નાખે છે. આવું ન બને તે માટે જ ધંધામાં અને આર્થિક વ્યવહારોમાં સંપીને કામ કરવું જોઈએ અને વાદવટવાડમાં ઊતરવું જોઈએ નહીં.

સગા ભાઈઓમાં પણ સંપત્તિનો વિવાદ થાય ત્યારે તેને સમજણથી અને સંપથી ઉકેલવો જોઈએ. જો ભાઈઓના વિવાદને સંપીને ઉકેલવામાં ન આવે તો સગા ભાઈઓ એકબીજાના લોહીના તરસ્યા બની જાય છે. બે ભાઈઓ વચ્ચે વિવાદ થાય ત્યારે તેનો ઉકેલ પરિવારના કોઈ ગંભીર અને ઠરેલ વ્યક્તિને જ સોંપવો જોઈએ. ન્યાન કરનાર વ્યક્તિએ પણ કોઈ જાતનો પક્ષપાત કર્યા વિના તટસ્થપણે ન્યાય કરવો જોઈએ. ન્યાન કરનારે પણ જ્યાંત્યાં ન્યાય કરવા ન બેસવું, પણ જ્યાં બંને પક્ષે વિશ્વાસ અને પ્રીતિ હોય ત્યાં જ ન્યાય કરવો. બે ચોરો વચ્ચે ચોરીના માલની વહેંચણી બાબતમાં વિવાદ થાય તો ડાહ્યો માણસ ત્યાં ન્યાય કરવા બેસતો નથી. જે ચોરને ભાગે ઓછું ધન આવે તે કદાચ આવેશમાં આવીને ન્યાય કરનારનું ખૂન પણ કરી શકે છે. માટે ન્યાય કરવામાં પણ વિવેક હોવો જોઈએ. આજકાલ ઉદ્યોગગૃહો વચ્ચે સમાધાન કરાવતા મધ્યસ્થીઓને પણ ચિક્કાર નાણાં મળે છે. ન્યાય કરનારે ધનનો લોભ રાખવો જોઈએ નહીં અને મોટાઈનો મોઠ પણ ન રાખવો જોઈએ.

- સમસ્ત મહાજન પ્રકાશન'માંથી

‘વીજળીવાળા! જો સાંભળ!’ મારા સિનિયર ડૉક્ટરે મને ફોન પર આદેશ આપતાં કહ્યું, ‘આપણાં એક સ્ટાફસિસ્ટરની દીકરીને દાખલ કરી છે. શ્રદ્ધા નામ છે. એને ખૂબ જ શ્વાસ ચડ્યો છે. તું જલદી પહોંચીને એને ઓક્સિજન તેમ જ બાટલો શરૂ કરી દે, હું થોડી વાર પછી ત્યાં પહોંચું છું.’

‘ભલે!’ એટલું કહી, જરૂરી વિગત પૂછી મેં ફોન મૂક્યો. દોડીને હું વોર્ડમાં પહોંચ્યો. સીધો ઈમર્જન્સી રૂમમાં ગયો. આઠેક વરસની પરી જેવી લાગતી એક નાનકડી દીકરીને દાખલ કરેલી હતી. ધમણની જેમ એનો શ્વાસ ચાલતો હતો. શ્વાસ લેતી વખતે એને અતિશ્રમ પડી રહ્યો હતો. એનો પરસેવો તો નળ ખોલ્યો હોય એમ ભાગતો હતો. હાથ-પગના નખ ભૂરા થઈ ગયા હતા. દરેક શ્વાસની સાથે એના ઉંઠકારા સંભળાઈ રહ્યા હતા.

એને ઓક્સિજન તેમ જ નસમાં બાટલો શરૂ કરીને મેં એની વિગતો નોંધી લીધી. જરૂરી દવાઓ અને ઓક્સિજન જવાના કારણે થોડી વારમાં જ એ દીકરીને સારું લાગવા માંડ્યું. એનો શ્વાસ થોડોક હેઠો બેઠો. પ્રારંભિક સારવાર અને જરૂરી સેમ્પલ્સ લેવાઈ ગયાં પછી હું એના વિશે બાકીની હકીકતો લખવા બેઠો.

એ દીકરીનું નામ શ્રદ્ધા હતું. (નામ જુદું હોઈ શકે). જન્મથી જ એ વારંવાર શરદી-ઉધરસથી પીડાતી હતી. એને બ્રોન્કિએક્ટેસિસ નામનો શ્વાસની છેવાડાની નળીઓ કાયમી ધોરણે ફૂલી જવાનો રોગ હતો. એવાં બાળકોને અવારનવાર ફેફસાંનો ચેપ લાગવાના કારણે હોસ્પિટલમાં દાખલ થવું પડતું હોય છે. એનાં મમ્મી બીજા વોર્ડમાં સ્ટાફસિસ્ટર હતાં. એની બધી જ વિગત લખીને હું ઊભો થયો.

મારા સિનિયર ડૉક્ટર પણ એટલી વારમાં ત્યાં આવી ગયા હતા. શ્રદ્ધાને તપાસીને વધારાની દવાઓ તેમ જ સલાહસૂચન એમણે આપ્યાં. એ પછી મને એ છોકરીની કાળજી સોંપતાં બોલ્યા, ‘વીજળીવાળા! એક કામ કર ને! તું આજે રાત્રે અહીં જ રહેજે. આ છોકરીનું થોડુંક વધારે ધ્યાન રાખવાની જરૂર છે. દર કલાકે ટીપીઆર-બીપી) (ટેમ્પરેચર, પલ્સ, રેસ્પિરેશન તેમ જ બ્લડપ્રેસર)ની નોંધ કરતો રહેજે.’

મેં સંમતિપૂર્વક માથું હલાવ્યું. હું જલદીથી જમી આવ્યો. સાંજ પછી રાત પડી. હું દર કલાકે એ દીકરીનું ટીપીઆર-બીપી નોંધતો હતો. રાતના જ્યારેજ્યારે હું એને તપાસતો ત્યારે શ્રદ્ધા એના ધમણ માફક ચાલતા શ્વાસ અને ત્રાસ પમાડતી ઉધરસ વચ્ચેથી પણ મીઠડું હસી લેતી હતી. વહેલી સવારે એને સારું લાગ્યું હશે એટલે એ ઊંઘી ગઈ. હું સવારે આઠ વાગે છુટ્ટો થઈ મારી રૂમ પર ગયો.

બાળકનો પ્રેમ

■ ડૉ. આઈ. કે. વીજળીવાળા

એ દિવસે સાંજના રાઉન્ડ વખતે શ્રદ્ધાને ઘણું સારું હતું. એણે મારું નામ પૂછ્યું, મેં એનું! એ પછીના દિવસે એને ઈમર્જન્સી વોર્ડમાંથી બહાર લઈ લેવામાં આવી.

ત્રીજા દિવસે એને જોવા ગયો ત્યારે એ સરસ રીતે વાતો પણ કરી શકતી હતી. મને જોતાં જ એ બોલી, ‘વીજળીવાળા અંકલ! હું તમને મારા ઘરે બોલાવું તો આવશો ખરા?’

‘ચોક્કસ બેટા! શ્રદ્ધા જેવી મીઠડી દીકરી બોલાવે અને હું ન આવું એવું બને ખરું?’ હું બોલ્યો.

‘અને હું જમવા બોલાવું તો આવશો’ એનો બાળસહજ સ્વભાવ હવે બરાબર વ્યક્ત થઈ રહ્યો હતો.

‘ના ભાઈ! જમવા માટે તો હું ન જ આવું! શ્રદ્ધા ક્યાંક વધારે જમાડી દે તો! મારું પેટ ન દુઃખી જાય?’ મેં કહ્યું.

‘હે! હે! હે! હે!’ એને હસવું આવી ગયું. એ પછી એને ખૂબ જ ઉધરસ ચડી ગઈ. મેં એની પીઠ પર હાથ પસવારી પાણી પીવડાવ્યું. એ પછી એને થોડી વાર બોલવાની મનાઈ કરી. હું અન્ય દર્દીઓને તપાસવામાં લાગી ગયો.

એ પછી શ્રદ્ધા ઝડપથી સાજી થતી ગઈ. એ એની સ્કૂલની, ટીંગલીઓની, બહેનપણીઓની તથા વેકેશનમાં એ શું કરવાની છે એની વાતો કરતી ત્યારે અમને કોઈને એની બાબુમાંથી ઊભા થવાનું મન ન થતું. પ્રથમ વરસના રેસિડેન્ટ તરીકે અમારે વોર્ડમાં પડ્યાપાથર્યા રહેવાનું બનતું હોય છે એટલે દરેક દર્દી જોડે ઘનિષ્ઠ પરિચય થતો. શ્રદ્ધા પણ અમારી સાથે બરાબર હળીમળી ગઈ હતી. પોતાની સતત ચાલતી ઉધરસ વચ્ચે પણ એ ખિલખિલાટ હસ્યા કરતી. અમને પણ એ હવે અમારી દર્દી કરતાં અમારા કુટુંબની નાનકડી સભ્ય હોય એવું જ લાગવા માંડ્યું હતું.

શ્રદ્ધા તો ખિલખિલાટ હસતી હતી, પરંતુ એની સતત ચાલતી ખાંસી અને ભૂરા રંગના નખ અમને વધારે ચિંતા કરાવતાં હતાં. આ બધાં લક્ષણો એના શરીરને અંદરથી સારું નથી, એવું સ્પષ્ટપણે સૂચવતાં હતાં. રોગ એનાં ફેફસાંમાં એટલી હદે ફેલાઈ ચૂક્યો હતો કે એના શરીરને પૂરતા પ્રમાણમાં ઓક્સિજન નહોતો મળી શકતો. એના કારણે એના હાથ-પગ ધીમેધીમે ભૂરા થતા જતા હતા. હાથ-પગ જાંબલી થઈ જવાની આ ઘટનાને મેડિકલની ભાષામાં સાયનોસિસ (Cynosis) કહે છે. આ ઘટના ઘણી જ ભયસૂચક હોય છે. ‘શ્રદ્ધાને કદાચ સારું નહીં થાય’ એવો ઘાસકો હવે અમને પણ પડી રહ્યો હતો, પરંતુ કોઈ કંઈ બોલતું નહોતું. કાં તો એનાં મમ્મી સ્ટાફસિસ્ટર હતાં એટલે હોય અથવા તો એના વકરતા જતાં રોગ અંગે કોઈ વાત કરવા જ ન માગતું હોય એમ પણ બની શકે.

થોડા જ દિવસમાં એને વારંવાર ઓક્સિજન આપવાની જરૂર ઊભી થઈ ગઈ. એક દિવસ એને ખૂબ જ વધારે ઉધરસ આવી. એ પછીના દિવસે રાઉન્ડ લીધા પછી અમારા પ્રોફેસરે એ જ વાત કરી. શ્રદ્ધાને હવે સારું ન પણ થાય એવો એમની વાતનો સૂર હતો. ખબર નહીં શું કામ, પરંતુ વિજ્ઞાનના માણસો હોવા છતાં અમે સૌ કોઈક ચમત્કાર થાય અને શ્રદ્ધાને સારું થવા માંડે એવી આશા રાખવા માંડ્યા હતા.

અને જાણે બીજા દિવસથી જ એવો ચમત્કાર થયો. એ દિવસે સવારથી જ શ્રદ્ધાની ઉધરસ ઘટવા માંડી. ઓક્સિજન વગર એના નખ ગુલાબી રહેવા લાગ્યા. અમે એનો ઓક્સિજનનો બાટલો કાઢી નાખ્યો. અમને નવાઈ લાગે એ રીતે એ છોકરીએ આંટા માર્યા. બરાબર અને વ્યવસ્થિત જમી પણ ખરી. એ દિવસે એને હું જોવા ગયો ત્યારે એ બેઠી હતી. કાયમ ઓક્સિજનની નળી સાથે રહેતી એ દીકરી એ દિવસે પગ હલાવતી બેઠી હતી. મને જોતાં જ એ બોલી ઊઠી, ‘વીજળીવાળા અંકલ! હવે તમે મને બાટલો ચડાવશો?’

‘ના, બેટા! હવે તો તું સારી થઈ રહી છો. એમાંય આજે તો તને ખૂબ સારું લાગે છે. તો પછી તને શું કામ બાટલો ચડાવું?’

‘તો પછી તમે મારી સાથે આઈસક્રીમ ખાવા આવશે?’

‘આવીશ, બેટા! જરૂર આવીશ!’ મેં કહ્યું.

‘મારે તમારી સાથે ફોટો પડાવવો છે, અંકલ! તમે મારી સાથે ફોટો પડાવશો ખરા?’ એનાં લાગણીભર્યાં વાક્યો અને બાળસહજ નિર્દોષતા મને ભીંજવી રહ્યાં હતાં.

‘હા, બેટા! આપણે આવતી કાલે જરૂર ફોટો પડાવીશું. તારી જેવી મીઠડી દીકરી સાથેનો ફોટો તો હું મટાવીને રાખીશ!’ મેં એને જવાબ આપ્યો.

એ ખુશ થઈ ગઈ. એક જોરદાર ઉધરસ એને આવી ગઈ. જ્યારે ઉધરસ શમી ત્યારે એણે એની મમ્મીને કહ્યું, ‘જો મમ્મી! અંકલે ફોટો પડાવવાની હા પાડી છે હોં! કાલે તું યાદ રાખજે!’ એની મમ્મીએ બધી હા પાડી ત્યારે છેક એ શાંત થઈ.

બીજા દિવસે મારી રજાનો દિવસ (ઓફ) હતો. મોડેથી ઊઠ્યા પછી હું વાંચવામાં પડ્યો હતો. આખો દિવસ નવરો હોવાથી જમવા માટે સાંજે હું વહેલો મેસમાં પહોંચી ગયો. નવરા હોઈએ ત્યારે આમેય ભૂખ વધારે લાગે એ ન્યાયે મને પણ એ દિવસે થોડી વહેલી ભૂખ લાગેલી. હું મેસમાં જઈને બેઠો એ જ વખતે મારા ડિપાર્ટમેન્ટનો બીજો એક રેસિડેન્ટ ત્યાં આવ્યો. મને જોતાં જ એ બોલ્યો, ‘એ વીજળીવાળા! પેલી શ્રદ્ધા નહીં? હમણાં હું આવ્યો ત્યારે એ ડચકાં લેતી હતી.’

‘શું? ડચકાં લેતી હતી? ક્યારે?’ હું ઊભો થઈ ગયો.

‘થોડી વાર પહેલાં જ. અત્યારે તો કદાચ...’

હું આગળના શબ્દો સાંભળવા નહોતો માગતો. અમારી આર.એમ.ઓ. હોસ્ટેલથી બાળકોનો વોર્ડ લગભગ ૫૦૦ મીટરના અંતરે આવેલો હતો. લગભગ દોડતો જ હું બાળકોના ઈમર્જન્સી વિભાગ સુધી પહોંચ્યો. અંદરથી રોકકળનો અવાજ આવ્યો. હું ધીમો પડી ગયો. રૂમની અંદર ડોકિયું કર્યું. શ્રદ્ધાનાં મમ્મી, જે સ્ટાફસિસ્ટર હતાં એ ઘુસકેઘુસકે રડી રહ્યાં હતાં. ધરતી પર અવતરેલી પરી જેવી શ્રદ્ધા નિશ્ચેતન થઈને સૂતી હતી. એની આંખો અડધી ખુલ્લી હતી.

અમારે-ડૉક્ટરને માટે તો આવાં દૃશ્યો સામાન્ય જ કહેવાય. દર્દીનું મૃત્યુ એ જિલ્લા કક્ષાની હોસ્પિટલમાં એક સામાન્ય ઘટના જ ગણાય. ઘણી વખત તો એક દિવસનાં આઠઆઠ ડેથ સર્ટિફિકેટ પણ ભરેલાં છે. તોપણ ખબર નહીં શું કામ મારી અંદર કંઈક વલોવાઈ રહ્યું હોય એવું લાગતું હતું.

મને જોતાં જ એનાં મમ્મી બોલ્યાં, ‘વીજળીવાળા સાહેબ! આજે સાંજે કેટલી બધી વાર શ્રદ્ધાએ તમને યાદ કર્યા હશે. એને તમારી જોડે ફોટો પડાવવો હતો અને આજે સાંજ સુધી એને સારું લાગતું હતું. આજે એણે ઘરાઈને આઈસક્રીમ ખાધો. નવાં કપડાં પહેર્યાં અને સ્ટુડિયોમાં જઈને ફોટો પણ પડાવ્યો. એના હાથ-પગમાં ભુરાશ પણ ગઈકાલથી જતી રહી હતી. આપણને એમ થયું કે એ સાજી થઈ રહી છે, પરંતુ એ તો ઓલવાઈ રહેલા દીવાનો છેલ્લો ઝબકારો હતો, સાહેબ! મારી દીકરી છેક સુધી તમને યાદ કરતી હતી. તમારી સાથે ફોટો પડાવવાની એને છેક સુધી ઈચ્છા હતી. એ એક ઈચ્છા બાકી રહી ગઈ!’ એ ફરીથી રડવા માંડ્યાં.

હું સ્તબ્ધ થઈ ગયો. એક બાળક એના ડૉક્ટરને આટલું બધું યાદતું હોય એ ઘટના જ મને અદ્ભુત અને અસામાન્ય લાગતી હતી. દરરોજ અમારી જોડે એ બોલવા ખાતર નહોતી બોલતી, પણ ખરેખર અમારા માટે એને લાગણી હતી એ દેખાઈ આવતું હતું. ફરિશ્તાઓને આપણે આપણા દિલમાં સ્થાન આપીએ એ સમજી શકાય, પરંતુ ફરિશ્તાઓ આપણને એમના હૃદયમાં સ્થાન આપે એ આપણા અહોભાગ્ય જ કહેવાય.

મને ડૂમો ભરાઈ ગયો. હું ડૉક્ટર હતો એ ભૂલી ગયો. કંઈક ચૂકી ગયો હોઈ એવું મને પણ લાગતું હતું, પરંતુ હવે શું થઈ શકે? સમય મારા હાથમાંથી સરકી ગયો હતો. શૂન્યમનસ્ક જેવો હું કંઈ પણ બોલ્યા વિના એમ જ ઊભોઊભો શ્રદ્ધાના નિશ્ચેતન શરીર સામે જોઈ રહ્યો, જાણે કહેતો ન હોઈ કે ‘સૌરી, બેટા! તારી સાથે ફોટો પડાવવાનું તો રહી જ ગયું!’

સૌજન્ય : કૈલાસ પ્લાઝા

માતૃભાષા ખોઈશું તો...

- કુમારપાળ દેસાઈ

સાત કરોડની ગુજરાતી પ્રજા અને એની સામે ઊભેલી માતૃભાષાનું મહાસંકટ! ગુજરાતની જેટલી વસ્તી છે, એનાથી ઓછી વસ્તી ધરાવતા વિશ્વના ચાલીસ જેટલા દેશોએ પોતાની માતૃભાષા વિકસાવી છે. એ દેશો પોતાનું આંતરસત્વ છોડીને અંગ્રેજી ભાષાના કે અન્ય કોઈ પ્રવાહમાં વહી ગયા નથી. ૧૯૯૬માં નોર્વેની વસ્તી ૪૨ લાખ અને ૩૮ હજાર હતી. ઈઝરાયેલની ૫૬ લાખ અને ૨૯ હજાર હતી અને સ્વીડનની વસ્તી ઈ.સ. ૨૦૦૩માં ૮૯ લાખ ૯૮ હજારની હતી. આ બધા દેશોમાં માતૃભાષા ગૌરવભર્યાં સ્થાને બિરાજે છે અને સર્વત્ર પ્રયોજાય છે. આને માટે કોઈ એક વર્ગ નહીં, સમગ્ર પ્રજા જાગૃત છે.

માંડ ૯૦ લાખની વસ્તી ધરાવતા સ્વીડનમાં એની માતૃભાષામાં ચર્ચા-વિચારણા કરતાં કેટલાં મંડળો છે, તે તમે જાણો છો? એના કોઈ નાનકડા ગામમાં જાઓ, તો પણ તમને માતૃભાષામાં ચર્ચા કરતાં ત્રણ-ચાર મંડળો મળી રહેશે. સમગ્ર સ્વીડનમાં કુલ ૨૭ હજાર ચર્ચામંડળો છે. આ મંડળોમાં વિવિધ વિષયો પર ચર્ચા ચાલતી હોય છે. આને પરિણામે માતૃભાષાને વધારે પ્રભાવક રીતે રજૂ કરવાનો સતત પ્રયાસ ચાલતો રહે છે. માત્ર વિદ્વાનોના ચર્ચામંડળોની વાત નથી. જુદા જુદા અનેક પ્રકારના ચર્ચામંડળો પોતાના વિષય પર ચર્ચાનું આયોજન કરતાં હોય છે. સામસામી દલીલો કરતા હોય, પોતાના તર્ક રજૂ કરતા હોય, વિરોધીઓની દલીલ પર 'હુમલો' કરતા હોય અને પછી એમાં ક્યાંક કવિતાની પંક્તિઓ આવતી હોય તો ક્યાંક એમની નુકતેચીનીમાં કોઈ સુવાક્ય ગૂંથી લેવામાં આવતું હોય. કવિ નર્મદના જમાનામાં 'મંડળી મળવાથી થતા લાભ'ની વાત થતી હતી. જુદી જુદી ચર્ચાસભાઓ યોજાતી હતી. આજે ગુજરાતી ભાષામાં કેટલાં ચર્ચામંડળો ચાલે છે? એથીય વધારે તો એક સમયે અમદાવાદમાં મહાદેવ દેસાઈ

ટ્રોફીનો ભારે મહિમા હતો. કોલેજો પોતાના વિદ્યાર્થીઓને આને માટે ખૂબ પ્રોત્સાહિત કરતી હતી. આજે આખી પરિસ્થિતિ સાવ બદલાઈ ગઈ છે.

માતૃભાષાથી જેમ જેમ દૂર થતા જઈશું તેમ તેમ સર્જનાત્મકતા ઝાંખી પડતી જશે. આજના શિક્ષણવિદો વારંવાર કહે છે કે શિક્ષણનો વ્યાપ વધ્યો છે; પરંતુ સર્જકત્વ ઘટ્યું છે. વર્તમાન શિક્ષણ પદ્ધતિમાં આપણે વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિએ અને જુદી જુદી પદ્ધતિઓ દ્વારા વિચારતા થયા છીએ; પરંતુ અગાઉ જે સર્જનશીલતા પ્રગટતી હતી, એ હવે ધીરે ધીરે ઝાંખી થતી જાય છે તેનું કારણ શું? આ અંગે થયેલાં સંશોધનોમાંથી એ તારણ પ્રગટ થયું કે જે લોકો પોતાની માતૃભાષા છોડીને અન્ય ભાષા અપનાવે છે અને તેમાં વિશેષ કામગીરી કરે છે તેઓ વધારે અનુકરણાત્મક (ઈનોવેટીવ) બની જાય છે અને ઓછા સંશોધનાત્મક (ઈનોવેટીવ) રહે છે.

આને કારણે જે આજે ભાર વિનાના ભણતરની વાત થાય છે; પરંતુ શિક્ષણનો ભાર અને દક્ષતરનું વજન વધતું જ જાય છે. શાળાશિક્ષણને બદલે ટ્યુશનની પ્રથા કૂદકે ને ભૂસકે વધી રહી છે. જ્ઞાન એ સાહજિક પ્રક્રિયા રહ્યું નથી. આજે દસ વર્ષના બાળકને પચીસ શિક્ષકો ભણાવતા હોય એવી પરિસ્થિતિ સર્જાઈ છે. વહેલી સવારના પાંચ વાગ્યાથી ટ્યુશન ક્લાસ શરૂ થાય છે અને મોડી રાત સુધી તે ચાલતા હોય છે. જેમ કે એક સમયે સારું શિક્ષણ આપતી શાળાઓમાં પ્રવેશ થતો હતો, એ જ રીતે આજે સારા પરિણામ લાવતા વિદ્યાર્થીઓ જે ટ્યુશન ક્લાસમાં ભણે છે, ત્યાં વધુ ધસારો રહે છે. આ ઘા પર મીઠું ભભરાવવાનું કામ સમૂહ માધ્યમોએ કર્યું. બે-અઠી વર્ષના બાળકને ડે-કેર સેન્ટરમાં દાખલ કરવામાં આવે છે. હવે તો એથી ય આગળ વધીને વેકેશન કેર સેન્ટર શરૂ થયા છે, જેમાં રવિવારની રજાના દિવસે પણ બાળકોને રાખવામાં આવે

છે. આ રીતે શિક્ષણ અને સમૂહ માધ્યમોએ માતા-પિતા પાસે ઓછામાં ઓછો સમય બાળક રહે એવી સ્થિતિ સર્જી છે.

મહાત્મા ગાંધીજીએ પોતાની આત્મકથા ‘સત્યના પ્રયોગો’ માતૃભાષામાં લખી. ગાંધીજીનું અંગ્રેજી ભાષા પરનું પ્રભુત્વ ઘણું સારું હતું. એમણે લખેલ ‘હિંદ સ્વરાજ’નું અંગ્રેજી એના ગુજરાતી કરતાં વધુ પ્રભાવક લાગે છે. ‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’માં પ્રગટ થયેલા લેખોમાં પણ અંગ્રેજી ભાષા પરનું મહાત્મા ગાંધીનું પ્રભુત્વ જોવા મળે છે. આવું હોવા છતાં એમણે માતૃભાષામાં આત્મકથા લખવાનું એ માટે નક્કી કર્યું કે, એમાં પોતાના હૃદયના ભાવ પ્રગટ કરવાનું સહજસિદ્ધ લાગ્યું. આ રીતે જો માતૃભાષા ભુલાતી જશે તો વ્યક્તિનું આંતરસત્ત્વ અને એની ચેતનાનું પ્રાગટ્ય ઝાંખું પડશે. આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈને એના સાપેક્ષતાના સિદ્ધાંતની વાત જર્મન ભાષામાં જ લખી. એ જ રીતે એરિસ્ટોટલે અને કાર્લ માર્ક્સે પણ પોતાના વિચારો પોતાની માતૃભાષામાં પ્રગટ કર્યાં. વિશ્વમાં પ્રબળ પરિવર્તન આણનાર વિચારો મુખ્યત્વે માતૃભાષામાં પ્રગટ થયા છે, આથી માતૃભાષા એ વ્યક્તિની સર્જનાત્મકતાનું સબળ અને પ્રભાવક વાહન છે.

માતૃભાષા એ પ્રત્યાયન (કોમ્યુનિકેશન)નું મહત્વનું સાધન છે. આજે માતૃભાષાના અભાવને કારણે ઘણી દુઃખદ પરિસ્થિતિ ઊભી થઈ છે! અમેરિકાથી આવેલા પૌત્ર સાથે એના દાદાની વાતચીતમાં મોટું અંતર જોવા મળે છે. ઘણા યુવાનો પોતાના માતા-પિતાને અમેરિકામાં પોતાના સંતાનોને જાળવવા બોલાવે છે, ત્યારે જો માતૃભાષામાં વ્યવહાર થતો ન હોય તો એમની વચ્ચે મોટી ખાઈ સર્જાય છે અને ધીરે-ધીરે તો એવી દયામણી સ્થિતિ જોવા મળે છે કે ન પૂછો વાત. અમેરિકાના એક કાર્યક્રમમાં એક યુવતીએ મધુર કંઠે ગુજરાતી ગીત ગાયું, પરંતુ એને ગુજરાતી ભાષામાં વાંચતાં આવડતું ન હતું, એણે એની સ્ક્રીપ્ટ રોમન લિપિમાં લખી હતી.

માતૃભાષા જાય તો સર્જકતા ખોવાય, બે વ્યક્તિ વચ્ચેના સંવાદમાં વિસંવાદ બને અને એનાથીયે મોટું ભયસ્થાન તો મૂલ્યો અને સંસ્કૃતિનું છે. દરેક પ્રજા પોતાનાં મૂલ્યો પર જીવતી હોય છે અને એ રીતે એમની પરંપરા સાથે જોડાણ સાધતી હોય છે. આથી સૌથી વિકટ પ્રશ્ન એ મૂલ્યો અને સંસ્કૃતિનો વારસો પછીની પેઢીને આપવાનો હોય છે. શ્રીમદ્ ભગવદગીતાના કર્મયોગની વાત થાય, ત્યારે ‘કર્મ’ શબ્દનો અંગ્રેજી

અનુવાદ અતિ મુશ્કેલ છે. એમાં પણ ‘કર્મ’ શબ્દની અંગ્રેજીમાં અર્થછાયાઓ પકડવી, એ તો એનાથી યે વધુ કપરા ચટાણ જેવી. વળી હિંદુ કર્મવાદ અને જૈન કર્મવાદની ભિન્નતા બતાવવી હોય તો તે વળી મોટો સવાલ ઊભો કરે.

થોડાં વર્ષો પૂર્વે આચાર્ય ઉમાસ્વાતિજીએ ચોથી સદીમાં લખેલા ‘તત્વાર્થ સૂત્ર’ ગ્રંથના અંગ્રેજી અનુવાદનું કાર્ય ચાલતું હતું, ત્યારે જૈન પરિભાષાના ‘સમ્યક દર્શન’ શબ્દ માટે કલાકોના કલાકો સુધી ગડમથલ કરી હતી. બ્રિટનમાં શબ્દો ઘડી આપનારા ‘વર્ડ સ્મિથ’ હોય છે. વર્ડ સ્મિથ સાથે બેસીને જૈન દર્શનના સૌ અભ્યાસીઓએ લાંબી ચર્ચા કરી અને અંતે જે શબ્દ પસંદ કર્યો, પણ સાથે લખ્યું કે આ શબ્દ મૂળ શબ્દના ભાવને પૂરેપૂરો પ્રગટ કરતો નથી.

વળી બીજી ભાષામાં વિચાર કરવાની આપણે કોશિશ કરીએ છીએ, પણ એને પૂરેપૂરી અપનાવી શકતા નથી. એનું કારણ એ છે કે સર્જનાત્મકતા એ આંતરિક બાબત છે, સંવાદ એ બે વ્યક્તિ વચ્ચે સઘાય છે અને કલ્પરનો સંબંધ સમૂહ સાથે છે. આ રીતે બાહ્ય અને આંતરિક વ્યક્તિત્વની માવજતને માટે માતૃભાષાનો અભ્યાસ જરૂરી છે. બાળક સૌથી વધુ શિક્ષણ ઘરમાંથી લેતું હોય છે અને તેથી માતૃભાષા એને જીભવગી અને હૃદયવગી હોય છે. કુદરતે આપણને ગુજરાતી ભાષા આપી; પરંતુ એની આપણે કરેલી માવજત નબળી છે. સર્જકો, શિક્ષકો, ગ્રંથપાલો અને સમાજ હિતચિંતકો ગુજરાતી માતૃભાષા માટે કટિબદ્ધ બનીને આંદોલન કરે છે, પણ વિજ્ઞાનીઓ, અર્થશાસ્ત્રીઓ, મેનેજમેન્ટના નિષ્ણાંતો, ખેડૂતો, ઉદ્યોગપતિઓ અને શ્રમજીવીઓ એમાં ક્યાં છે? ગુજરાતના સમર્થ સારસ્વત શ્રી ઉમાશંકર જોશીની જન્મ શતાબ્દીએ કેમ જનહૃદયમાં માતૃભાષાના ગૌરવનો કોઈ ગુંજારવ ન થયો?

માણસ બહુભાષી છે અને તેથી એકવીસમી સદીના સમગ્ર પરિવેશ પર વિચાર કરીએ તો આજે વ્યક્તિને માટે ત્રણ પ્રકારની ક્ષમતા જરૂરી છે. એક સ્થાનિક (લોકલ સિસ્યુએશન), બીજી રાષ્ટ્રીય (નેશનલ), ત્રીજી વૈશ્વિક (ગ્લોબલ). આ ત્રણેય પરિસ્થિતિમાં સાવ જુદી જુદી ભાષા કામ લાગે છે. માતૃભાષા, રાષ્ટ્રભાષા અને વિદેશી ભાષાને આ દ્રષ્ટિએ જોઈ શકાય અને એ રીતે અંગ્રેજી ભાષાને પણ સારી રીતે શીખી શકાય. આપણી મુશ્કેલી તો એ થઈ કે ગુજરાતી અને અંગ્રેજી આવડ્યું

સૂવાનો શ્રેષ્ઠ સમય કયો ?

- અતુલકુમાર પ્રજલાલ શાહ

એક જોડકણામાં કહ્યું છે કે દસે સૂ, પાંચે ઉઠ; દસે ખા, પાંચે ખા તો ૯૦ વત્તા ૯ વરસ જીવ, ખાવાનું અને સૂવાનું વધારો એટલું વધે અને ઘટાડો એટલું ઘટે. સૂવામાં નિયમિતતા કેળવવાથી માત્ર શારીરિક જ નહીં, આધ્યાત્મિક ફાયદા પણ થાય છે.

રાત્રે વહેલા સૂઈ વહેલા ઊઠે તે વીર, બળ, બુદ્ધિ ને ધન વધે, સુખમાં રહે શરીર. ઉંઘનું બધું જ વિજ્ઞાન આ એક નાનકડા જોડકણામાં છે, પણ એ નથી માનતા એટલે આ જગતના લોકો જાગ્રત થયા પછી જેટલી ચિંતામાં હોય છે એનાથી વધારે પ્રમાણમાં લોકો ઉંઘની બાબતમાં ચિંતિત હોય છે. માણસમાં જાગે પછી જેટલી જાણકારી હોય છે એટલી સૂવાની કે ઉંઘ વિશેની બાબતમાં જાણકારી નથી હોતી. ઉંઘના જ્ઞાનના અભાવમાં માણસ સૂવાની એલોપેથીની ટેબ્લેટ લેવાનું શરૂ કરે એટલે તો પછી બકરું કાઢતા ઊંટ પેઠું જેવો ઘાટ થાય છે. દવાથી એડિક્ટ થયેલો એકમાંથી બેમાંથી ત્રણ-ચાર માંડે છે. ને પછી તબિયત લથડવા સાથે-સાથે મેન્ટલ ડિસઓર્ડર સુધી પહોંચતા તેને વાર નથી લાગતી.

ક્યારે સૂવું સારું?

રાત્રે ૯ થી ૧૨ની ઉંઘ સોનાની કહી છે અને

યોગીની ઉંઘ કે આચાર્યની ઉંઘ છે. રાત્રે ૧૨થી સવારે ૯ સુધીમાં જે આરામ નથી મળતો એ રાત્રે ૯થી ૧૨ ની ઉંઘમાં મળતો હોય છે. વિજ્ઞાન મુજબ રાત્રે ૧ કલાક ૩૯ મિનિટની ગાઠ ઉંઘની જરૂર હોય પછી આગળ-પાછળની અવસ્થા ટેવ પાડવા હોય છે. એટલે કહેવત પડી છે કે ખાવાનું અને સૂવાનું વધારો એટલું વધે, ઘટાડો એટલું ઘટી શકે છે.

સૂઈ ગયા હોય તો રાત્રે ૯ પછી દર બે-બે કલાકે અનુક્રમે ફેફસાં, હૃદય-આંતરડાં વગેરેને આરામ મળતો હોય છે અને બીજા અનેક કાર્ય માટે એ સક્ષમ થતાં હોય છે. જેઓ ૧૨ કે ૧ વાગ્યે સુએ છે. તેઓ મોટે ભાગે પેટના-વાયુના પિત્તના-એસિડિટીના-પાચનતંત્રના સઘળા પ્રશ્નોથી વીંટળાઈ વળતા હોય છે; કારણ કે મોડા સૂવાથી જે-તે અવયવોનું રિપેરિંગ, રિજુવિનેટિંગ નથી થતું. ૧૨થી ૩ની ઉંઘને ચાંદીની કહી છે. યોગીઓ ત્રણ કલાક સૂએ તો ભોગીઓ-સંસારીઓને છ કલાકની ઉંઘ પૂરતી હોય છે. ૩થી ૬ની ઉંઘને તાંબાની કહી છે અને સવારે ૬ થી ૯ ઉંઘતા સૂર્યવંશીઓને લોખંડના પાચે પનોતી લાવનારી લોખંડી ઉંઘ કહી છે.

યુવાન-પ્રૌઢો રાત્રે ૯ વાગ્યે સૂવાની ટેવ પાડે તો ૩

વાગ્યે ઊઠી શકે એટલે એક જોડકણામાં કહ્યું છે કે દસે સૂ, પાંચે ઊઠ, દસે થા, પાંચે ખા તો ૯૦ વત્તા ૯ વરસ જીવ.

રાત્રે ઊંઘ ન આવે તો શું કરવું?

રાત્રે ઊંઘ ન આવે તો સાંજે જમ્યા પછી ગાયના ગરમ દૂધમાં ખડી સાકર અને એક ચમચી ગાયનું ઘી નાખીને પ્રકૃતિ પ્રમાણે અડધી/એક ચમચી ગંઠોડા (પીપરીમૂળ ચૂર્ણ) લેવાથી ઊંઘ આવી જશે. લાલ, લીલી, કાળી દ્રાક્ષ પલાળીને ખાવાથી પણ ઊંઘ આવે છે. રાત્રે અભ્યંગ તેલની માલિશ કરવાથી કે માથામાં તેલ નાખવાથી પણ ઊંઘ આવી જતી હોય છે. સૂતી વખતે નાકના અગ્ર ભાગ પર શ્વાસના આવનજાવન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાથી પણ ઊંઘ આવી જતી હોય છે. સૂતી વખતે નાકના અગ્રભાગ પર શ્વાસના આવનજાવન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાથી પણ ઊંઘ આવી જતી હોય છે.

ઊંઘ શાંતિથી આવે એ માટે ટીવીનો અવાજ, લાઈટનો પ્રકાશ, પથારીની સુઘડતા, સ્વચ્છતા તથા આજુબાજુનું પર્યાવરણ પણ બહુ મહત્વનો ભાગ ભજવતાં હોય છે. શવાસન કરવાથી ઓછા સમયમાં ઘણો વધારે આરામ મળતો હોય છે. શવાસનમાં હથેળી ખુલ્લી આકાશ તરફ રાખવી અને ગળું સહેજ ડાબી બાજુ ટાળી દેવાનું. પછી અંગૂઠાથી લઈને એક-એક અંગ પરથી મનનો-મગજનો કાબૂ હટાવતા જવાનું હોય છે. ધીમેધીમે મગજ સુધી બધું ટીવું અને શાંત કરી દેવાથી પાંચ-દસ મિનિટમાં શરીર હલકુંકૂલ થઈ જતું હોય છે. શવાસનનો અદ્ભુત લાભ લેતાં આવડે તો કમાલ થઈ જાય.

સૂતી વખતે સારાં પુસ્તકો વાંચવાથી ઊંઘ આવી જતી હોય છે અને અજ્ઞાત મગજ શુભ ચિંતનમાં રહેવું હોય છે. પ્રાન્તે, પ્રથમ પ્રભુનું શરણું સ્વીકારીને પછી પોતે કરેલાં પાપોનું પ્રાયશ્ચિત કરીને અને શુભ કાર્યોની

અનુમોદના કરીને સૂઈ જવાથી ઊંઘ તો સરસ આવે જ છે; પણ જીવનમાં શાંતિ, મરણે સમાધિ, પરલોકે સદ્ગતિ અને પરંપરાએ મુક્તિની ભુક્તિ એટલે કે મોક્ષસુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.

જમ્યા પછી વામકુક્ષિ, પણ સૂવાનું નહીં.

જપાનની ઓફિસોના મેનેજમેન્ટ માસ્ટર્સ લોકોએ વામકુક્ષિની વ્યવસ્થા કરી છે, કેમકે તેઓ જાણે છે આ નાનકડી આરામની પળો બીજા ૮-૧૦ કલાક જોરદાર કાર્ય કરવા માટે સક્ષમ બનવાતી હોય છે. જમ્યા પછી મોટા ભાગની ગૃહિણીઓ એક-બે કલાકની ઘસઘસાટ ઊંઘ કાઢતી હોય છે. આયુર્વેદના શ્લોકમાં લખ્યું છે કે જમ્યા પછી જે ઘસઘસાટ સૂએ તેનો કફ તેમજ વાયુ વધે છે, એટલું જ નહીં, તેનું શરીર ભૂંડની જેમ વધે છે. તેના શરીરમાં આમ દોષ વધે છે. તેના શરીરમાં આમદોષ વધે છે જે મોટા ભાગના રોગોનું મૂળ છે.

જમ્યા પછી સૂવાને બદલે કદાચ સૂવું જ પડે તો જમ્યા પહેલાં સૂઈ જવું જોઈએ. એનાથી વાયુનો રોગ નથી થતો.

જમ્યા પછી જેને કાયમ સૂવાની ટેવ હોય તેણે જમ્યા પછી સૂઈ જવું, પણ વામકુક્ષિના સ્વરૂપમાં પરિવર્તિત કરીને. ઊંઘ વગેરે ૧૩ આવેગો રોકવાથી પણ શરીરમાં અનેક દોષો ઉત્પન્ન થાય છે. મૂત્ર રોકવાથી આંખને નુકસાન થાય છે અને ઊલટી રોકવાથી કોટ થાય છે. મળ-વાછૂટ રોકવાથી જીવદ્રવ્યનો નાશ થાય છે એમ ઊંઘ રોકવાથી જીવદ્રવ્યનો નાશ થાય છે અને ઊંઘ રોકવાથી મગજને નુકસાન થાય છે. પિત્ત પ્રકૃતિવાળાને દિવસે ઓછી ઊંઘ આવે છે, કફ પ્રકૃતિવાળા ગમે ત્યાં સૂઈ જાય છે. ટ્રેન-બસમાં બેસતાં જ એવા લોકોને ઘેન ચઢે છે. તેઓ ગમે ત્યારે પાંચ-દસ મિનિટ આડા પડે તો નસકોરાં બોલાવવા માંડે છે. કફદોષવાળા કે ચર્મરોગવાળા માટે દિવસની ઊંઘ રોગ અને દોષ વધારનારી હોય છે.

ભારતમાં દર વરસે થેલેસીમિયાના દસ હજારથી વધુ દરદી

- લલિતકુમાર શાહ

ભારતની વધતી જતી વસતિની સાથેસાથે થેલસેમિયાના દરદીઓની સંખ્યામાં પણ વૃદ્ધિ થતી જાય છે. ભારતમાં દર વરસે ૧૦ હજારથી વધુ આ રોગના દરદીઓ જોવા મળે છે. જન્મ પહેલાંની ટેસ્ટ (તપાસણી) ઉપલબ્ધ ન હવાથી ભવિષ્યમાં થેલેસીમિયાના દરદીઓની સંખ્યા વધતી જવાનો ભય ડોક્ટરોએ વ્યક્ત કર્યો છે. આ વારસાગત રોગ હોવાથી લગ્ન પહેલાં જન્મકુંડળી મેળવવાને બદલે વર અથવા કન્યા થેલસેમિક ન હોવાની ખાતરી કરી લેવી જોઈએ, એવી સલાહ આ રોગના તજજ્ઞ ડોક્ટરો આપે છે.

થેલેસીમિયા વિશે જનતામાં જાગૃતિ ફેલાય તે માટે ૮ મેનો દિવસ 'વર્લ્ડ થેલસેમિયા ડે' તરીકે પાળવામાં આવે છે. તે દિવસે અને સેવાભાવી સંસ્થાઓ દ્વારા જનતામાં જાગૃતિ લાવવા માટે કાર્યક્રમોનું આયોજન થાય છે. રક્તદાન આયોજન એ આ જનજાગરણ માટેનો એક મહત્વનો ભાગ હોય છે. થેલેસીમિયાના પેશન્ટને અઠવાડિયામાં ત્રણ વખત લોહી આપવું પડે છે, પરંતુ લોહી સરળતાથી ઉપલબ્ધ નથી હોતું. તેથી રક્તદાન કેમ્પનું આયોજન મહત્વનો ભાગ ભજવી શકે છે.

થેલેસીમિયા એટલે શું ?

લોહીમાંથી લાલ પેશી નબળી પડી જવી અથવા નષ્ટ થઈ જવી એટલે થેલસેમિયા. જેનેટિક ડિસઓર્ડર (ગુણસૂત્રોમાં દોષ)ના કારણે આ બીમારી લાગુ પડે છે. કેટલાંક ગુણસૂત્રો ન હવાથી અથવા ખરાબ થઈ જવાથી શરીરમાં હીમોગ્લોબીન તૈયાર થવાની પ્રક્રિયા ઉપર અસર થાય છે. હીમોગ્લોબિન એ ઓક્સિજનનું વહન કરનારી લાલ પેશીમાંનું પ્રોટિન હોય છે. તેથી આ દરદીમાં લોહીમાં હેમોગ્લોબિનનું પ્રમાણ અને લાલ

પેશીનું પ્રમાણ ઓછું થવાથી હાડકાં પોલાં થવાની તકલીફ અથવા હૃદયની બીમારી થવાની શક્યતા પેદા થાય છે.

કયા વયજૂથમાં એ થાય છે ?

થેલેસીમિયા મેજર આ સામાન્ય રીતે બાળકની છ મહિનાથી લઈને બે વર્ષ સુધીની ઉંમરમાં થાય છે, તો પણ થેલેસીમિયા ઈન્ટરમીડિયા એ ઉંમરના દસમા વર્ષ સુધી થઈ શકે છે.

વારસાગત બીમારી

આ વંશ પરંપરાગત બીમારી હોવાથી પછીની પેઢીમાં ઉતરવાની શક્યતા ધરાવે છે. પતિ અને પત્ની બંનેને થેલેસીમિયા મેજર હોય તો ૨૫ ટકા સંતાનોને થેલસેમિયા મેજર થવાની શક્યતા રહે છે. તેથી જ લગ્ન નક્કી કર્યા પહેલાં વર અને કન્યા થેલસેમિક નથીને તેની તપાસ કરાવવી જરૂરી છે, એવો મુંબઈની પ્રખ્યાત નાણાવટી હોસ્પિટલના હિમેટોલોજિસ્ટ ડૉ. મુકેશ દેસાઈનો અભિપ્રાય છે.

ઉપચાર શું ?

આવા દરદીને સતત નવું લોહી ચડાવવું પડે છે તેથી શરીરમાંનું આયર્ન (લોખંડ)નું પ્રમાણ વધે છે તેને નિયંત્રણમાં રાખવા માટે દવાઓ લેવી પડે છે. ડૉ. ગિડો લ્યુકારેલીના સંશોધન પછી દરદીને બરોબર અનુકૂળ બને તેવા બોનમેરોનું રોપણ કરવું પડે છે. પરિણામરૂપે લોહીમાંના હીમોગ્લોબિનના નિર્માણનું કામ સરળ બને છે. દરદીને સતત લોહી ચડાવાની જરૂર રહેતી નથી, પણ તે માટે દરદીને તંતોતંત (પૂર્ણપણે) અનુકૂળ બને તેવું બોનમેરો મળવું અઘરું છે. વળી, આ ઓપરેશન મોંઘું પણ છે.

લાગુ ધચ્છુક યુવક-યુવતીઓની યાદી

યુવક

નં	નામ, જ.તા., ઊંચાઈ, અભ્યાસ, વ્યવસાય	જ્ઞાતિ-મૂળ વતન-હાલ	સંપર્ક
૧)	પ્રણવભાઈ નરેશભાઈ શાહ, ૧૧-૪-૧૯૭૯, ૫-૬' Bcom છૂટાછેડા	દેરાવાસી શ્રે. મૂ.વિ.ઓ.જૈન ટાકરવાડા-બોરીવલી	(મો) ૯૩૨૦૮૭૪૯૧૧ (મો) ૮૨૯૧૩૮૩૮૭૮
૨)	પ્રણય સંજય શાહ, ૩-૧૨-૮૮, ૬'-૧'' M.Com., છૂટાછેડા	દેરાવાસી જૈન અંબાસણ - બોરીવલી	(મો) ૯૮૬૭૯૮૬૧૦૮ (મો) ૯૭૬૯૧૧૨૩૭૨
૩)	રાજ નરેશ શાહ, ૨૨-૫-૧૯૮૬, ૬'-૧'' C.A. B. Com., -	દશા શ્રીમાળી સ્થા. જૈન માંગરોળ - ઘાટકોપર	(ઘર) ૦૨૨૨૫૧૪૯૦૧૮ (મો) ૯૩૨૪૩૫૭૭૭
૪)	તેજસ ચંદ્રકાંતભાઈ ટિંબડિયા, ૨૫-૮-૧૯૮૨, ૫'-૧૧'' S.S.C., - સેલ્સ મેનેજર	દશા શ્રીમાળી સ્થા. જૈન બિલખા (જૂનાગઢ) - વસઈ	(ઘર) ૯૩૨૧૨૨૯૯૭૮ (મો) ૯૩૨૩૧૭૯૧૦૦
૫)	વિશાલ યશવંત મહેતા, ૧૩-૪-૧૯૮૬, ૫'- ૬'' B.Com, Software Diploma - નિર્દોષ છૂટાછેડા	દશા. સ્થા. જૈન જોડીયા - કલકત્તા	(ઘર) ૨૪૯૯૬૫૫૦ (મો) ૯૮૩૬૮૪૭૦૮૪
૬)	હેમલ જશ્યન્ત લાઠીયા, ૨૨-૯-૧૯૮૪, ૬'-૦'' B.EIT.,-	દશા શ્રીમાળી સ્થા. જૈન જુનાગઢ - મુંબઈ	(ઘર) ૦૨૨૨૮૯૭૨૩૦૧ (મો) ૯૫૯૪૦૧૫૧૨૪
૭)	ઘવલ ઉદયભાઈ શેઠ, ૨૭-૭-૧૯૮૭, ૫'-૪'' BSCIT, MBA-	દશા પોરવાડ જૈન ડભોઈ - અંધેરી	(ઘર) ૨૮૨૪૧૮૬૩ (મો) ૯૮૬૭૯૯૨૪૮૦
૮)	મિનય મહેશભાઈ મહેતા, ૪-૧૧-૧૯૮૮, ૬'-૦'' M.B.A., B.M.S., - નિર્દોષ છૂટાછેડા	ઘોઘારી વિશાશ્રીમાળી જૈન શિહોર - ભાચંદર	(મો) ૯૩૨૦૫૪૪૩૫૧ (મો) ૯૮૬૯૬૭૧૭૦૫
૯)	વિશાલ હસમુખભાઈ શાહ, ૨૧-૯-૧૯૭૮, ૫'-૬'' B.Com.,	દેરાવાસી જૈન બોટાદ - બોરીવલી	(ઘર) - (મો) ૭૫૦૬૬૩૯૯૩૭
૧૦)	ચેતન હસમુખ શાહ, ૨૯-૭-૧૯૭૫, ૫'-૬'' B.Com, બિઝનેસ, છૂટાછેડા	દેરાવાસી જૈન બોટાદ - બોરીવલી	(ઘર) - (મો) ૭૫૦૬૬૩૯૯૩૭
૧૧)	કમલેશ વાડીલાલ શાહ, ૧૩-૨-૧૯૭૧, ૫'-૪'' Non Metric છૂટાછેડા	વિશાશ્રીમાળી દેરાવાસી જૈન મોરબી	(ઘર) - (મો) -

યુવતી

૧)	ઘરા રાજેશ શાહ, ૨૯-૪-૧૯૮૬, ૫'- ૬'' Com. IT (મંગળ છે)	જૈન દેરાવાસી મુંબઈ	(મો) ૯૭૬૯૧૧૨૩૭૨ (મો) ૯૮૩૩૮૮૦૫૫૦
૨)	ધ્વનિ ભરત શાહ, ૧૪-૫-૧૯૯૦, ૫'-૬'' M.Com, (નોંધ: મુંબઈમાં જ કરવા છે)	શ્રી કઠોર જૈન વિશાશ્રીમાળી જ્ઞાતિ કઠોર (સુરત) - ઘાટકોપર	(ઘર) ૨૧૦૨૨૮૧૨ (મો) ૯૮૬૯૩૧૭૬૨૩
૩)	દિપાલી બિપીનચંદ્ર ઝવેરી, ૨૬-૪-૭૬, ૫-' S.S.C. (મંગળ-શનિ હળવો છે)	શ્રી સુરત વિશા ઓસવાલ જૈન દેરાવાસી સુરત - અંધેરી	(ઘર) -- (મો) ૯૭૬૯૦૫૮૭૧૫
૪)	ટવીંકલ પ્રફુલભાઈ ડોમડીયા, ૨૮-૬-૧૯૯૦, ૫'-૨'' Ms (USA) (મંગળ છે)	દશા શ્રીમાળી સ્થા. જૈન ગોંડલ - અંધેરી	(ઘર) ૦૨૨-૨૮૩૨૭૯૫૬ (ઘર) ૬૧૨૩૮૮૮૮
૫)	કેતકી જયેન્દ્ર ઘેલાણી, ૫-૧૧-૧૯૮૨, ૫'-૧'' Early child care (ECCED) Msc 1st year સર્વિસ	દશાશ્રીમાળી સ્થાનકવાસી જૈન કાંદિવલી-સૌરાષ્ટ્ર	(મો) ૯૩૨૦૪૨૩૨૩૨ (મો) ૯૭૭૩૫૬૧૭૭૪
૬)	દિશા કમલેશભાઈ ભાટીયા, ૨૩-૧૦-૧૯૯૧, ૫'૩'' Bachlor in mass Media, Dip. Advertising	કચ્છી-હાલાઈ-ભાટીયા જામખંભાળીયા -અંધેરી	(ઘર) ૦૨૨૨૬૮૩૦૯૫૩ (મો) ૯૮૨૦૬૭૨૭૭૨

વર્ષ ૧૯૯૪માં ચાર્ટડ એનાયત થયું એ પુષ્પ એટલે જૈન જાગૃતિ સેન્ટર ભાંડુપ વિકોલી (કાંજુરમાર્ગ-પવર્ધ, પાર્કસાઈટ સહ)

હર્ષ અને ઉલ્લાસ સાથે અમારું સેન્ટર ૨૪ વર્ષ સફળતાપૂર્વક સફર કરી આજે ૨૪૫ જયંતી ઉજવતા દરેક મેમ્બરના ચહેરા ઉપર ખુશી દેખાઈ આવી. ૨૫માં વર્ષમાં પ્રવેશ થતા રવિવાર, તા. ૧૧-૩-૨૦૧૮ના દિવસે ૨૪૫ જયંતિ વર્ષ ઉજવવાયો.

અમારા આ ૨૪૫જયંતિના અનેરા પ્રસંગમાં જેજેસી. સેન્ટ્રલ બોર્ડ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટના ચેરમેન શ્રી જીવુભાઈ કોઠારી,-જૈન જાગૃતી સેન્ટર સેન્ટ્રલ બોર્ડના ચેરમેન શ્રી સંજયભાઈ બી શાહ તથા આપણા સેન્ટરના હમેશા સાથ સહકાર આપતા એવા જેજેસી સેન્ટ્રલ બોર્ડ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટના વ્હાઈસ ચેરમેન તેમજ શ્રી રમેશભાઈ મોરબીઆ, જેજસી. સેન્ટ્રલ બોર્ડ ના સેક્રેટરી શ્રી અનિલભાઈ દોશી તથા જૈન જાગૃતિ સેન્ટર સેન્ટ્રલ બોર્ડના ડેવલપમેન્ટ સેક્રેટરી સુનિલભાઈ શાહ આ દરેક મહાનુભવો અમારા ૨૪૫ જયંતિ પ્રસંગમાં આવી કિમતી સમય આપી અમારા અનેરા ઉત્સવમાં સહભાગી બન્યા તે બદલ સર્વેનો ખુબ ખુબ આભાર. જેજેસી ઘાટકોપરના પ્રમુખ શ્રી જયેન્દ્રભાઈ દડિયા તથા તેમના કમિટી સભ્ય તથા જેજેસી પિંક પંતનગરના પ્રમુખ શ્રી અશોકભાઈ ઠોસાણી અને તેમની કમિટીના સભ્ય તથા જેજેસી ચેમ્બુરના શ્રીમાન વસંતભાઈ તથા કમિટીના ઉત્કલભાઈ. જેજેસી જેમ જગડુશાના મયુરભાઈ તથા જેજેસી નોર્થ ઈસ્ટ તથા જેજસી નોર્થ વેસ્ટના સર્વે મહાનુભવો અમારા ૨૪૫ જયંતિમાં સહભાગી થયા તે બદલ સર્વેનો ખુબખુબ આભારી છું.

આ ૨૪૫ જયંતી ઉત્સવને સફળ બનાવવા દરેક કમિટી સભ્યોએ ઉત્સાહ બતાવી અને કાર્યક્રમને સફળ બનાવ્યો છે. રૂપાબેન ગડા અને રૂપલબેન વોરાએ સમગ્ર પ્રસંગનું સંચાલન કરી સર્વેને જક્કડી રાખ્યાં હતાં. તેમના

પણ ખુબખુબ આભારી છીએ.

આ પ્રસંગમાં લવ યુ જુંદગી નામનો એક પારિવારિક રમત ગમતનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. જેમાં વધુમાં વધુ ઈનામ આપવામાં આવ્યા હતા. દરેક વિજેતા તથા રનર અપ તેમજ જજ કરનાર સભ્યોને પણ ઈનામ આપવામાં આવ્યા હતાં. Early Bird કુપન તથા લકી મેમ્બર કુપનમાં પણ ઈનામ આપવામાં આવ્યા હતા.

જૈન જાગૃતિ સેન્ટર સેન્ટ્રલ બોર્ડના પદાધિકારીઓ દ્વારા સેન્ટ્રલ બોર્ડની કાર્ય પદ્ધતિની જાણ કરી આપવામાં આવી ચેરમેન સંજયભાઈ દ્વારા જેજેસી સેન્ટ્રલ બોર્ડની કાર્યવાહીની વિગત જણાવવામાં આવી. તેમજ હાયર એજ્યુકેશન લોનની વિગત જિતેન્દ્રભાઈ કોઠારી દ્વારા જણાવવામાં આવી. શ્રી રમેશભાઈ મોરબીયાએ જેજેસી બોર્ડની સંપૂર્ણ ઓળખ સહીત ભાંડુપ-વિકોલીના ઈતિહાસની વિગત જણાવી હતી. શ્રી નવનીતભાઈ ગોહેલ, અશોકભાઈ શાહનો ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યાર બાદ હર્ષોલ્લાસ સાથે બર્થ ડેની કેક કટ કરવામાં આવી હતી.

આ પ્રસંગે જેજેસી ભાંડુપ - વિકોલી દ્વારા બોર્ડને રૂા ૧૧૦૦૦/- એજ્યુકેશન ફંડ તથા ૧૧૦૦૦/- સમુહલગ્ન પ્રસંગ માટે બે ચેક આપવામાં આવ્યા હતા.

શ્રી ૨૪૫ જયંતી પ્રવેશોત્સવ પ્રમુખશ્રી ૨૪૫નીભાઈ શાહના નેજા હેઠળ ઉપપ્રમુખ શ્રી નરેશભાઈ દેડિયા, મંત્રી શ્રી રાજેશભાઈ સંગોઈ મંત્રી શ્રી પરેશભાઈ ગોહેલ ખજાનચી શ્રી સુમીતભાઈ સાવલા, કમિટી સભ્યો પંકજભાઈ દોશી, રસિકભાઈ પંચાલ, હિતેશભાઈ પંચાલ, અમિતભાઈ સંઘવી, કિર્તીભાઈ શાહના સંપૂર્ણ સહકારથી આનંદપૂર્વક પાર પડેલ.

જે.જે.સી ભાંડુપ-વિક્રોલી

(કાંજુર-પવઈ-પાર્ક સાઈટ)

૨૪ત જયંતી મહોત્સવ

પરસ્પર પ્રેમ અને પરિચયથી પાગરતો પરિવાર

Selfie Wall

You Travel. We Care!
FLAMINGO[®]
 transworld pvt. ltd.
 PRESENTS

SUMMER 2018

शा माटे ફ્લેમिंगો?

- કુલ પ્રવાસ આઈટનરી પ્લાનિંગ
- લક્ષ્યુરીયસ હોટલોમાં રોકાણ
- બજેટને અનુકૂળ સર્વાઈ પ્રવાસો
- ગુજરાતી ટુર મેનેજર સાથે • શ્રેષ્ઠ ટુવા ખર્ચ નહીં
- શુદ્ધ સાક્ષરતરી અને ફ્રી બ્લોજન • Value for money tour

Best Gujarati Tour Operator for 2017

23N/24D
અમેરીકન ડ્રીમ્સ
₹4,82,000/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૨૭ એપ્રિલ, ૪,૧૧,૧૮ મે, ૧,૮,૨૯ જુન

22N/23D
અમેરીકન ઓરોન્સ
₹4,59,250/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૨૯ એપ્રિલ, ૬,૧૩,૨૦ મે, ૧૦ જુન

12N/13D
અમેરીકન ઓક્સપિરીયન્સ ઇસ્ટ અને વેસ્ટ
₹2,87,500/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૧૯ એપ્રિલ, ૩,૧૭,૨૪ મે, ૧૪ જુન, ૧૨ જુલાઈ

15N/16D
અમેરીકન ઓક્સપિરીયન્સ
₹3,36,250/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૧૯ એપ્રિલ, ૩,૧૭,૨૪ મે, ૧૪ જુન, ૧૨ જુલાઈ

9N/10D
કેનેડિયન રોકીઝ
₹1,87,500/-
 LAND PACKAGE ONLY
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૨૪ મે, ૧૪,૨૯ જુન, ૧૯ જુલાઈ

8N/9D
હાથાઇટ્સ ઓફ ટર્કી
₹1,05,000/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૧૨ જાન્યુ, ૧૬ ફેબ્રુ, ૨૦૧૮

13N/14D
એલીમેન્ટ્સ ઓફ યુરોપ
₹2,10,000/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૧૦,૨૪ મે, ૧૪ જુન, ૧૯ જુલાઈ, ૧૦ ઓગસ્ટ, ૨૦ સપ્ટે.

20N/21D
યુરોપિયન એમિનન્સ
₹3,45,000/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૩૦ એપ્રિલ, ૧૪,૨૧ મે, ૧૮ જુન

18N/19D
યુરોપિયન એપિડ
₹3,25,000/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૨૭ એપ્રિલ, ૪,૧૧,૧૮,૨૫ મે, ૧,૮,૧૫,૨૨ જુન, ૨૦ જુલાઈ, ૧૦ ઓગસ્ટ, ૧૪ સપ્ટે.

15N/16D
યુરોપિયન યુરેકા
₹2,85,000/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૨૭ એપ્રિલ, ૫,૮,૧૨,૧૯,૨૬ મે, ૨,૧૬ જુન, ૨૧ જુલાઈ, ૧૧ ઓગસ્ટ, ૧૫ સપ્ટે.

10N/11D
એન્સિયન્ટ ચાઇના
₹1,55,000/-
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૧૫,૨૬ મે

8N/9D
એલિગન્ટ જાપાન
₹2,41,000/-
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૨૪ મે

8N/9D
જાપાન ચેરી બ્લોસમ
₹2,50,000/-
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૨૮ માર્ચ

9N/10D
ડિસ્કવરી સાઉથ આફ્રિકા
₹1,29,000/-
 EX MUMBAI
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૭ માર્ચ (એપ્રિલ, મે, જુન માં ૬૨ અઘાતિયે ઉપડશે)

9N/10D
ટેન્નીસિંગ ટર્કી
₹1,15,000/-
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૨૭ એપ્રિલ, ૪,૧૧,૧૮,૨૫ મે, ૮,૨૨ જુન

21N/22D
અમેરીકન પ્રોમીનેન્સ
₹4,50,000/-
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૧૨,૨૬ મે

17N/18D
રોયલ રશિયા સાથે સિરેન સ્ટેટિસ્ટીસીયા
₹4,15,000/-
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૬ જુન, ૨ જુલાઈ

7N/8D
એલિગન્ટ ઇસ્ટર્ન યુરોપ
₹1,65,000/-
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૯,૨૩ મે, ૨૦ જુન

7N/8D
સિંગાપુર એન્ડ મલેશિયા
₹88,000/-
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૧૦,૨૦ મે

11N/12D
સિંગાપુર, મલેશિયા સાથે થાઇલેન્ડ
₹1,13,000/-
 ટુર ઉપડવાની તારીખ : ૨૦ એપ્રિલ, ૨૫ મે, ૧, ૯ જુન

સ્થળ : હવે આપની નજીકની ફ્લેમિંગો ઓફીસની મુલાકાત લો.

અંદેરી : 7506513301, Email : mumbaiteam@flamingotravels.co.in
કલ્યાણ : 9820395763, Email : kalyan@flamingotravels.co.in
મુલુંડ : 9819330620, Email : mulund@flamingotravels.co.in

www.flamingotravels.co.in

Find us on :

